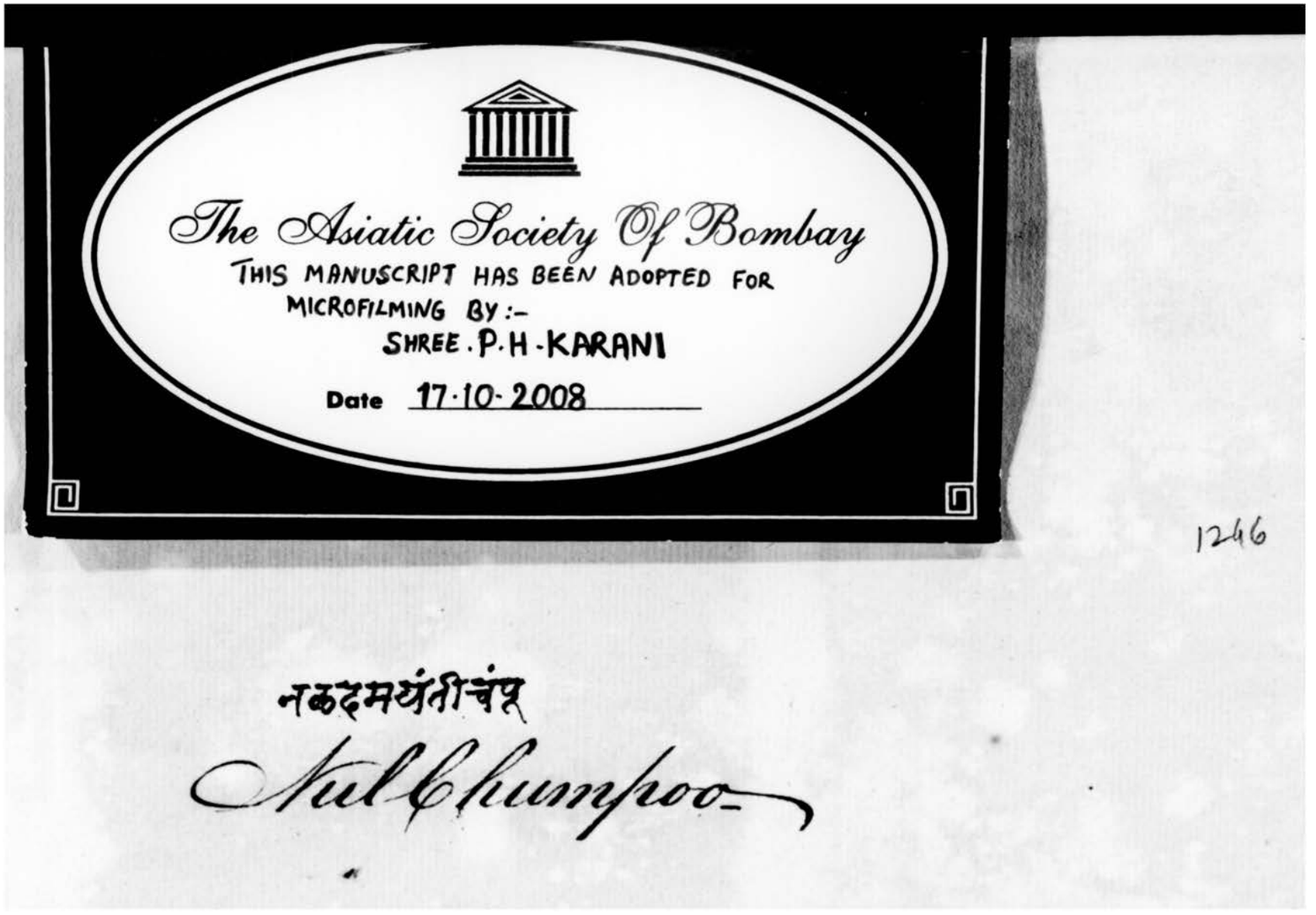
The Asiatic Society Of Bombay
THIS MANUSCRIPT HAS BEEN ADOPTED FOR
MICROFILMING BY :-
SHREE . P . H - KARANI
Date 17-10-2008
1246
नळदमयंतीचंपू
Nal Chumpoo

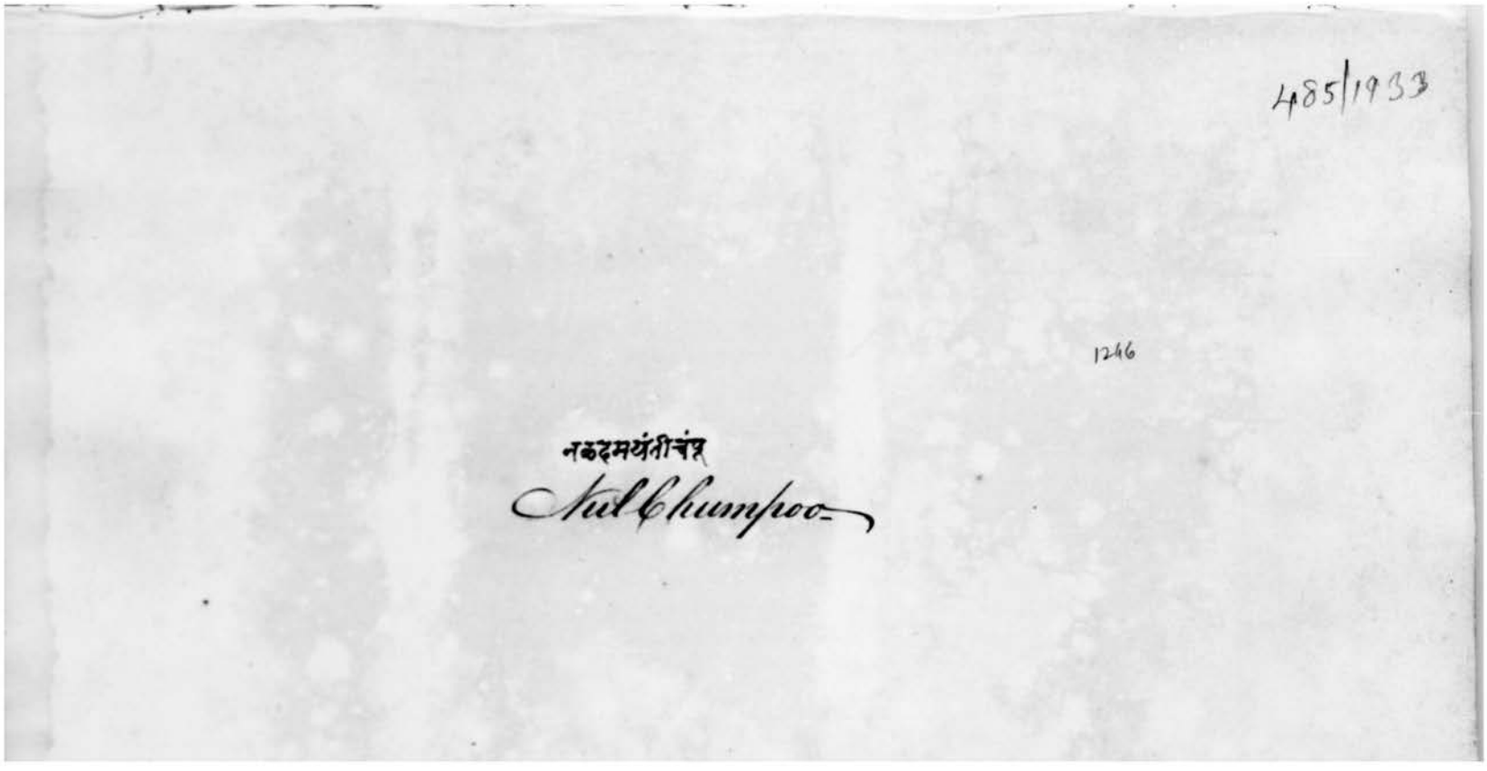

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

4487/1933

अथदमयंतीचंद्रनाटकमारंभः ९०७ ङ्ः

श्रीगणेशायनमः॥ ॐ सिद्धिः॥ ॥ जयतिगिरिसुतायाः कामसंजीवनौषधिरिव रसनिधेरुच्चैरुच्चैःश्रवोदश्वतो वा॥ तदनुचविज्ञतंनेर्कीर्तिभाजांकवीनाममलहृदमृतबिंदुःस्यंदिनेवाखिलासः १ जयतिमधुसहायः सर्वसंसारवह्नीज्ज्वलनजठरकंदः कोपिकंदर्पदेवः तदनुषुनरपांगी तांगसंचारिनानाजयतिनरुणाधीछोचनानांविलासः २ अगाधोनःपरिस्पंदिविबुधानंदमंदारवंदेरसानरमोहेस्यात्सारस्वतंमहत्व ३ प्रसन्नाःकांतिहारिण्यानाम्नाश्लेषविचक्षणाः सवोनकस्यविद्युष्येर्मुखेवाचागृहस्त्रियः ४ किंकवेस्तस्यकाव्येनकिंकोडेनधनुष्मतः परस्यहृदयेलग्ननघूर्णायतियन्मिरः ५ अप्रल्भाःपदरचनासुननीरागहृदयः सत्येकबहुलालायाःकवयोबालकाइव ६ अ अक्षमालापहृतिशंकुग्रासनपरिग्रहाः ब्राह्मीवदीर्जनीसंगबृंदनीयासमेरवत्वा ७ रोहणंसत्करलानांवंदेवंदंदविपश्चितं यन्म ध्यपतितोनीचःकाचोप्युच्चैर्मणीयते ८ अविज्ञानस्यवाम्प्तिःज्ञानिनःसज्जनस्यच सर्वथासुरसंबलंकाव्ययोनाधिनंदति १० सदृक्षणापिनिर्दोषास्मुरवशापिसकोमला नमस्तस्मैकृतयेनरम्यारामायणीकथा ११ व्यासःसमाहृतंश्रोत्रेवेद्यःसाक्षिम वानिव स्पष्टागोदरणीयेनभवेविस्तारिभाविना १२ कर्णीतविश्वमभ्रांतकृष्णार्जुनविलोचना करोतिकस्यनाल्हादंकथाकांतेवभा रती १३ ग्राम्यहाणाहितीयेननमदाकारधारणा धेनुश्चेवगुणाढ्येयनिःशेषोरंजनोजनः १४ इत्थंकाव्यकथाकथानकरसैरंकांक वीनममीविद्वांसःपरिपूर्णकर्णहृदयाःकुर्वाःपयोमिश्रयथा वाचोवाच्यविवेकविक्लवधियामीहृद्विधामीहृद्गोलस्थतेकिलावका ग्रामथवामर्वसहाःसूरयः १५ वाचःकाठिन्यमायांतिनंगृह्णंत्यविरोधतः नोहृद्यास्तत्रकर्तव्योव्यत्यन्मान्विकारसःकवेः १६ का व्यस्यात्मफलस्यापिकोमलस्यंतरस्यच बंधछायाविशेषाएवोपयोक्तारोभवंतु १७ अस्तिसमस्तमुनिमनुजनरंदहृदारकचं दनीयपादारविंदस्यभगवतोविधेर्विश्वव्यापिव्यापारपारवश्यादवतीर्णस्यसंसारचक्रकुक्षिथाकांडशोंडस्यशोंडित्यनाम्नोमहर्षे देवाः ऋषेनेवश्रवणोचिनाश्चंदनपल्लवाइवनवकेचिदनुचानाः सूयस्यःसुचयःसत्यवाचोविरंचिवर्चसोऽनीयाचथेलंघाक्षाचारा ब्रह्मविदोब्राह्मणाः पुण्यजनाश्चनचथेःकापुरुषाःसस्त्राश्चनचथेलंपटाग्रसिद्धाश्चनचथेलंपाकाःकामवधीश्चनचथेःलंघनाः सन्मार्गस्थनवथसोपिनचथेःखंडाकलासहस्राणिकाश्चनचथेरंगोपजीविनः सोविनाशारलोपिनचथेनंभथाविनाः किंबहु नाज्ञानंहिगुणान्वकुर्वाद्धाण्वनादशोवातिविश्वंभराभारंगिरिणागिरिमाश्रथे १८ तेषांधन्यैर्विवादेयंत्राज्ञोश्रीधरस्यात्मजो ग्रल्भोमादृस्यस्वमतिविकसद्दविद्याविवेकः उल्लेखोलोहितादिदिशिजनार्कीर्तेर्धीरुषासिंधुस्थाद्यापिश्रवणपुटकैःकुणिनाः पिबंति १९ तस्तेरात्मगुणोर्थेनाम्निलोकाख्यासिल्लकाथितं तस्मादभिरुचोजानाजाऊषाचेत्रिविक्रमः २० सोहंसाधि

489/1933

तुंमोहाद्वक्तुंपंपूर्यथेछति मंदधीस्तद्दृदछामिकर्विद्दंदारकाथितुं २१ भंगश्लेषकथाबंधंदुःकरःदुर्वनामथा डुर्गेस्तरीतुमारब्धोबाहु भ्यांमंदसांमधिः २२ उत्कुछगछेरालिपाःक्रियतेडुडुरैवेःसखे ज्ञानातिहिपुनःसम्यक्कविरेवकवेःश्रमं २३ संगतासकरसार्थेनरम्यामे रुचिराश्रया नदनोद्यानमालेवस्वरुढेरालोक्यतांकथा २४ उदाननाथकोपेनाणुवद्दृत्तमुनकका चंपूकहारयष्टिश्चेकननक्रियतेहृदि २५ अस्तिसमस्तविश्वभराभोगभास्वल्लसामलीलायमानः समानः सद्मनयनानाकलोकस्यग्राम्यकविकथाबंधदूषनीरस्यमनोहर मभिदधभारनालंकारभृतः कांवाकुचकलशस्पर्द्दीदधाद्यणीः सर्वविषयाणामनधीनव्याकरदृवारष्टप्रकृतिनिषानोपसर्गलोपविधिः पशुपतिनटबंधदूषविकसिनकमलकुवलयोडुलीनरजः पुंजाधिजारिनरानहंसावतंसयाघ्रचुरचुलचकोरचक्रवाककारं डवमंडलीमंडितानिरमानगरीथभूपालकीर्तिपनाकयास्वर्गगमनसोपानवीथीयमानरंगनरंगमागरंगयाषुण्यसलिलैःप्लावि नश्चंदूभागालंकृनैकदेशाश्चसारः सकलसंसारचक्रस्यशरण्यः पुण्यकारिणामारामोरामणीयककदलीवनस्थधामधर्मेर थस्यदशापदामाश्रयः श्रेयसामाकरसाधुरलभ्यवदाराणामाचार्यभवनमार्यमर्यादोपदेशानामार्यावर्तोनामदेशः यास्मिन्नव नरनसमलव्याधिव्यतिकराःपुरुषायुषजिविन्यःसकलसंसारसरुवभाजःप्रजाः तथाहि कुष्टप्रयोगोगाधिकापणेषुस्फारप्रवीरो दृय्याकरणेषुसन्निपातस्त्रिदुषहसकानिज्योतिः शास्त्रेषुभूतविकारवादः सौख्येषुक्षयस्तिथिषुगुल्महृद्रोगनक्षत्रेषुगलग्र होमत्यषुगंडकोत्थापनंपर्वनभूमिषुशूलसंबंधश्चेडिकाथतनेषुदृश्यतेनप्रजासु यत्रचतुरंगेपशोभिताःसंग्रामाइवग्रामाः तुंगमत्यषुगृहकोत्थापनंपर्वनभूमिषुशूलसंबंधश्चेडिकाथतनेषुदृश्यतेनप्रजासु यत्रचतुरंगेपशोभिताःसंग्रामाइवग्रामाः तुंगमकलभवनाः सर्वत्रनगाइवनगरपदेशासदाचरणसहनानिनदूराणीवपुराणि सदानभागाः प्रभंजनाइवजनाःप्रियालपनसा राणियोवनानिइवनानिवदधिलिनाश्चेटिकाइववाटिकाः निद्दत्तिस्वानानिम्मकलत्राणिवक्षसेत्राणिनलाविलक्ष्याणाः पशुपुरुषा इवाप्रमाणात्मडागभागाः कुर्वानकपिकुलाकुलिनलकेश्वरकिंकरादवभद्रकुंभकर्णधनःस्वापाःकृपाः पीवरौषधसःसरिनइवगावः मनीत्रिनापदाशाः सूर्यएवनथइवकुलस्त्रियः यत्रचमनाहारीसारसहंद्दास्तपुरुषेणद्विगुणाचाधिस्त्रिनाः कादंबरीगद्यबंधाइवदृश्य मानबहुग्रीहयः केदाराः किंबहुनानात्मिसमानगरीयस्त्रनवापिनपयोधरा दृश्यतेनचयत्रस्त्रीनमापीनपयोधराः॥ ३५ अपिच य तिकाल्पनमासिरहस्यत्रास्वापिपल्लवाः जायतेनचलोकस्यकदाचनविपल्लवाः २७ यत्रसोराज्यरंजितमनसः कलसमाद्दिव हीनमनोत्सवपरंपरारंभिभराः मतनमयुलीनकुलीनाः प्राप्तविमानमधाप्तविमानसंगाः कांतिपयवसःविराजितमनेकवसुधः म मुपदसंति स्वर्गवासिनेज्ञानंजनायथेचसस्वर्गेन्द्रिविशिष्यतेयत्रगदेगदेगोर्धः स्त्रियोमहेश्वरलोकः सश्रीकःहृद्यःपदेपदेधन

रा: संतिलोकपालाः केवलंनरकराधिपोरामानविनायकः कश्चित्॥ यत्रचलतासंबंधःकलिकोपक्रमश्चपादपेषुहरयेननससुरुभेषु
यत्रचमरकवानीघरमहिमोपधानश्चतुर्दिनाचलस्थलीषुश्रूयतेनप्रजासुयश्चनीतिमत्सुरुधाधिक्षितीषिआनितः समयेऽव्यवहृसंकु
लः कारूपयुक्तोव्यगतरूपशोभः यत्रचपुरुष्यातिकमंनक्षत्ररात्रयो मायाकलहंसरवशालिकामिथादृष्टयमूतृकाअपत्यत्यागंचक
किमाबंधुनांचविधानंचयंश्रीवसाः कुर्वंति किंबहुनादेशः पुण्यनगरीदशः कस्यासीनप्रीतिभवत युक्तोनुक्रीयासंपन्नेयोजनेनिरियोजनः
२६ तस्यविषयस्यमध्येनिषधोनामालिजनपदः प्रथितः तत्रपुरीपुरुषोत्तमनिवासाख्याचनिषिधंते २७ जननीतिमुदितमनसास
नंस्वस्यामिनालनानंरामानगरीगतनयनागोरीवमनोहराभवति १० यस्यामभ्रलिहद्वनिलद्यालद्विरवरमदस्खनिःस्वनांरूढालवाल
द्राक्षालताकुरायग्रामलालसनद्यासवलंतः स्वेदयंतिमध्यंदिनःसारिसंरविरथतुरगमाः यस्योचस्फटिकमणिशिलानिबद्धभवनप्रांगणग
तासुसंचरद्भिणिचरणालक्तकपदपंक्तिषुनिपतंतिनिर्मलसलीलाश्चनरनरतरुणारुणकमलकांक्षयासुग्धयामधुपपटलानिथस्या
श्चविचित्रमणिनिर्मितवामभवनभव्याभिनिष्पुस्वसाप्रस्तालायामवलोकयंत्यः कुतापरस्त्रीवाकाः कथमपिप्रत्यानियंतेप्रियैः प्रियत
माः यस्याचदिव्यदेवकुलालंकृताः स्वर्गाद्रुभागाः संततमर्पाश्रुवसनाः सागराद्रुनागराः समनवारणानिवनानीवभवनानि॥
सरसेचनिनाः सुधाद्रवकूपाः अधिकंधरादेवासुद्रासमर्यनोहारद्रुविहाराः यस्याचबद्धलक्षमाः रुद्धधावंतोदृश्यंतेनःनः प्रत्तुरा
प्रासादाबहिश्चवारणेंद्राः रुद्धाजिनरंगाः समालोक्यंतेऽतःसंगीतकुशालाबहिश्चक्रीडाकमलदीर्घिकाः बहुधान्यनिरुद्धाः कृ
थमप्यभिगम्यंतेनृपतयस्त्रियोबहिश्चक्षेत्रभूमयः नानाभुक्तविभूषणाः ज्ञाभवंतेनःसभाबहिश्चसहकारवनराजयः ससोग
धिकप्रसराविराजंत अतःविपणयाबहिश्चसलिलाशयाः किंबहुना भूमयोबहिरंतश्चनानारामोपशोभिताः कुर्वंतिसर्वदाथत्रवि
चित्रवयसामुदं ३१ यस्याश्चभ्रूकभाजोदेवनायतेषुदेवनाःसन्निधानादृश्यंतेहृष्टेषुचवणिकजनाः भास्वरसाधनाः कविगोष्ठि
कथाविलोक्यंतेपृतस्तानेषुपुनकागः कांतारागप्रियाकरिणोरानद्वारेषुसंचरंतिवश्यागणेषुचभुजगाः यस्याश्चचतुरुदधिवेलावि
राजितसकलधराचक्रद्रुहामणीमणिकर्मनिर्मितहर्म्यरम्यनयासुरपतिपुरीपराभवकारिण्या अत्यद्भुतभोगाढ्याकृष्णापसर्गेषुनधान
नांधनेषुहानर्घवस्तुरुन्मादत्करिकपोलमंदेषुस्थानिशेषु भोगभंगाभुजगेषुस्फटाक्षयोरजनिविरामाविरमन्त्यदीपपात्रेषु
नृपतिपत्तनजनहृदयेषुकुटप्रयोगोगीतनानाविनोदेषुनद्यव्यवहारेषुहरिकलहाद्येयाकरणलास्येषुनस्वामिभृत्येषु स्थानकभेदश्चि
त्रेषुनसत्पुरुषेषुकिंबहुनात्रिदिवपुरसद्दिस्पर्धयाभातिथस्यांसुरनरनिरवाग्रेसाग्रहस्पर्धिलग्नाः नभसिपवनवल्लसल्ल

491/1933

वैरुद्यराद्धिः परमभिवहंस्योवैभवंवैनयंत्यः २२ अपिच चार्वरसंदासदाचारसज्जनसज्जनसेविना नगरीनगरीयस्यासंपदासाविचित्रि
ना ३३ तस्यामामोन्मिजभुजगलबल्लवदलितसकलवैरीवृंदसुंदरीनेत्रनीलोत्पलद्वरलबाष्पपूरप्लुवमानप्रनापराजहंसः सकलज
लनिधिवेलाबलनिरवानाकीर्तिस्तंभशोभितभुवनवलयोबसंधराभोगद्रवबद्धधारणोरामः प्रासादद्रुवनवरुधारहरीविविरानकधामाश्र
यः रनुलोकद्रुवसदानवःस्त्रीजनस्य रमिषुद्रुवविश्वामित्रत्रासजनकः जन्मेजयद्रुवपरिक्षितनयः परशुरामइवपरशुपाणिनः राघवइवलघु
कोरुदंभगरंजिननंनकः सुमेरुरिवन्नातरुससंपन्नः फाल्गुनावलइवपुण्यभागीरथीसलिलः चिंतामणिःप्रणयिना मयणीःसंग्रामिका
णामारशेदर्शनीयानामुपाध्यायोःध्यपनविदामाचार्यः शौर्यशालिनामुपदेशकः शास्त्रशास्त्रस्यापरिदृष्टोरुदप्रहारीणामग्रगण्यः
पुण्याकारिणामग्रेसरोविपश्चिन्नामग्रश्चात्यत्यागवतामग्रचरमश्चानुर्यात्राचार्याणामपर्यनभूभारधारस्तंभश्चनृभुजकांडकीलितन्ना
लिभंजिकायमानविनयश्रीः श्रीवीरसेननसूनुः समस्तजगत्प्रासादशिरः शेखरीभूनकीर्तिध्वजोराजाराज्यलक्ष्मीकरेणुकावापल
संयमनशृंखलः खलहृदंकदलदावानलोनलोनाम यस्यदुष्कृदकुमुदकांतयः सकललोककर्णप्रियातिथयोगुणाः संतनमेकत्र
स्थाडसंपुटसंकीर्णनिवासव्यसनाविषादिनः पुनरनेकत्रस्थाडकोटिनामप्यर्थयमानाइवभगवतीविश्वसनः कमलसंभवस्यकर्णल
ग्नाः सत्यलोकमधिवसंतिस्म यस्मिंश्चराजानिजनितनानादेनंदयानेमोदिनिर्गतेषुजानिसंस्काराः बालेषुनानालयभंगाः मृत्येषु
विधमकरणप्रयोगाः वाद्येषुदंडकरप्रहाराः पुण्यकर्मारंभेषुप्रबंधाः शास्त्रातूतेषुपात्रप्रयोगाः पुण्यश्लोकीषुस्खलंडेदाः न्यग्रोधपा
षपादकल्पनाः कंचुकमंडलेषुनवविकर्तनानि नप्रजानामासन् यश्चलोप्यन्यारक्षाएवलोकपालः नथादि अप्रवीधिचुधपतिरंड
करोधर्मः अनघन्यः प्रचेताः अनुत्तरोधनदः येनचप्रचंडरोदंडपविश्रांतविग्रहयश्रियाश्चवणोत्सुद्रुहायमानमानिनीमानचुलक
लोचनेनदृष्टिप्रियाकामरूपधारिणी सातनभुक्ताः श्लाघनीयोनासिकृभागः बहुलबल्लिकः सरोमालिकालंकारश्चमध्यदेशः
प्रकटितकामकोटिविलासः कांचिद्देवाः किंबहुना यस्याःछायागुरुचंदनामोरब्दुलकुंचोनागभूषणनत्यतिवोगरंगेरमणीयत
थानिरूपमानावायोवनश्रीः किंचान्यदन्यस्त्रवनवाचनारः सकोपिपुरुषोनभार्यानमीनरूपदूषितनोगीक्षतविश्वविभ्रमेनरः भोरोषि
भूमंडलनाम्नानवरत्नवसुधाक्लेनानष्टश्रीचभार नरवरनरसिंहः समुल्लिन्नाहितप्रयकक्षिपुनाचबालिराजाबंधनविधीवामनोदेन्य
मदकरान् नाधिराजमौलकश्वरः श्रियमपहरत नबुधः कल्किकुलावनारी ७ किंबहुनाधन्यास्तेदिवसाः सयेषुसमग्रद्रुपालद्रुडा
मणिर्नोकालोकगिरिंद्रमुद्रितमहीवित्रांनकीर्तिर्नतः लोकालोपिचिरंतनाःसकलनसत्रद्रुरूपंकरहर्यवैस्यारिननेत्रपत्रपुटके

लीवणयमास्वादितं ३४ अपिच यत्कृदद्यूनयः समस्तभुवनैः कर्णावतंसीकृतायैः सर्वज्ञशालाकयेवालिखितैरङ्कनिलयैश्चित्राः श्वे
र्वेकुंदादिकल्पितैरधिवयंहर्षेण रोमाञ्चितानेषार्थिवपुंगवसमहनामकोगुणानामधिः ३५ यस्यचयुधिष्ठिरइवनक्तंचिरंपार्थो
वचनैः कृष्णः मरुमंडलमिवअपोपमानसहमहानसमिवसूपकारसारकर्मैः कार्मुकमिवसत्कोटिगुणदानं दानवकुलमिवरक्षसां
अपवीतमवराज्यं राजीवमिवश्रमरहितसहृदयं यश्चपरमहिलाभिरन्तोन्यपारदारिकः ज्ञातनूतनयोपिनकरूपयुक्तः किंब
कुना सदाहंसाकुलंविभात्मानसंप्रचलन्मलं भूभृन्नाथोपिनायातियस्यसाम्योहिमाचलः ३६ अपिच नक्षत्रभूतः क्षत्रकुल
प्रसूतैर्युक्तोनृभोगैः स्वलुभोगराजः कृज्ञातरूपोपिनयातियस्यरूपमानकोनाचनकोचनाद्रिः ३७ इतिराजवर्णकश्लोकाः तस्य
चमहामहीपतेरस्मिन्प्रस्तावेस्मिन्समस्तश्रुतिशास्त्रव्यासंगनाक्षरमालिकानान्यथोधपादपः पुण्यकर्मप्ररोहाणां माद्का
रःसाधुव्यवहारस्खलानामेंदुपार्थिवनीतिज्योत्स्नायाः कंदः सकुलकलंकांकुरकलापस्यसागरः समस्तपुरुषगुणामलिनामालन
सेनश्चपलराज्यलक्ष्मीकरेणुकायाः सकलभुवन ..... सागरनाः कर्णधारः सुधासोनिधिरिडिंडिरपिंडुपांडुरयशाः कुलेनाचाराकांड
मंडितसकलसंसारसरः मानुरागीकृतसमस्तपार्थिवानुजीविनिविनसमः प्राणसमोहृदयसमः शरीरमात्राभिन्नद्वितीयश्चात्मा
कुलक्रमागतः संक्रांतिदर्पणः सुखदुःखयोः स्वभावानुरक्तः शुचिः सत्यंपूनवाक्कृतनोब्राह्मणसालंकायनसनुः श्रुतशीलोना
महामंत्री मित्रंचमंत्रीचसहृत्त्रयिश्चविद्यावयः शीलगुणैः समानः बभूवभूपस्यसतस्यविप्रोविश्वंभराभारसहैः सहायः ३८ अ
पिच ब्रह्मण्योब्रह्मसाविनापदारिल्यायुक्तोपिप्रायशोविप्रयुक्तः सदेवापिहृषीनिर्मुक्तचित्तः कोबाताहृद्दृश्यतेश्रूयतेवा ३९ अ
थसपार्थिवस्तस्मिन्नामात्यपरिजनपरिवृढ प्रौढप्रेमिगाढमंत्रेमंत्रिणितत्पणीकृतस्त्रेणविषयरसेसोराज्यराजननंजननीयमा
नेजनस्यसर्वापधाविभुरुद्वहोनिधायराज्यप्राप्यचिंताभारमभिनवनारंभरमणीयरम्यमणिजननयनहृदयप्रियेप्रियंगुभासिज
नितमदनमहसितकरासुरसोभाग्यप्रशस्तिविस्मापितसकलजननमनासिलसद्भावप्रयपुंजपराजितसमुद्राभसिकांतिकटाक्षितचंद्रः
मसि एवंवयसिवर्तमानोमानिनीयौवनसर्वस्वंस्वयमनवरतंसकलसंसारसरवसंदोहमन्वभूत् तथाहिकदाचिदनुत्पन्न
विषमरणभयोगरुडवाहिनापकारीहंसिवाहनविलासमकरोत् कदाचिच्चंद्रोज्ज्वलशिवमदनबाणाः मनांसिमुक्तकुसरसंछादिता
यांपर्वत भुविविजहार कदाचिच्युतइवशिशिरकमलाकरावगाहनोत्पन्नपुलककोरकितननुरनंतोभोगभाक्संस्तवमन्वतिष्ठत्
कदाचिन्मणिनथोभिरवराजसभावस्थितः प्रजाव्यापारमचिनयकदाचिन्मयूरइवकांतोन्नत्यबोधरमंडलीविलासनहर्षमभजत्

1493/1933

कदाचिन्मलयराद्रिवाध्विन्यासेनथासहितोमृगानुसारीबहुशाष्यवनमार्यवभ्रामकदाचिद्दांजनेयइवाक्षविनोदमन्वतिष्ठन् कदा
चिद्वानरेश्वरसुग्रीवोदेहीतिब्रुवाणस्यालघुकाकुस्थस्यार्थिनः प्रार्थनाकृत्यनोसफलानिवानरपुंगवानादिदेशकदाचिन्मकरकेत
नइवमकरमनसोमार्गणान्विधायस्वस्यगुणंकर्णपूरीचकार कदाचिदंभोनिधिरिवोच्चैस्तनानाभिरुतानिभिर्जनयनाविभ्रामाः कं
दर्पाःसिषेवेवेलाविलासिनीकदाचिद्दारथइवायोध्यांस्थितःस्मन्नोपनोरममाणरामभरतयेक्षणानक्षमाल्हादमन्वभूत्
न एवमस्यसकलोवलोकसुखसंतानभवनोयांतिदिवसाः अथकदाचिद्दुन्मत्तयोधरांतरपक्षद्वारावलीविराजिताः कमलदल
कांतनयनाः स्मरचापचक्रवक्रभ्रुवोविद्युन्मणिमेखलाःलंकारधारिण्यः शिंजानाः मुक्तहंसकाः प्रौढकरेणुसंचारहारिण्यः कम्र
कंधरागतिरस्कृतनवाशोकतिलकलताघोऽसुरवमंडलाःसकलजगज्जेगीयमानगुणामिममनुपमरूपलावण्यराशिराजितं
राजानमवलोक्यिनुमिवातरंतिस्मवर्षीः यत्रआकर्ण्यस्मरयोवराज्यपट्टंजीमूतनूलध्वनिन्त्यत्लेकीकुटुंबकस्यदधतंसं
ग्रामरंगकेषां उन्मीलन्नवनीलदलश्यामेनरोमांचितार्हणेवसमुद्भिन्नान्वस्मृमानदप्रेशिलांध्वजान्द ४० अपिच पर्णैः कर्णा
पूरोपमैर्नवरसः प्राग्भारविस्फारितैः शृण्वंतोमधुरैर्द्रुमंडलमिलन्मेघावलीगर्जितं शारवाद्यप्रथमानसौरभसरभ्रांतालिपालि
ध्वजालोलेषणेवबर्हनिपुष्पपुलकंधाराकदंबद्रुमाः ४१ अथक्रमेण नीरंनीरजनिर्मुक्तंनीरजस्कंसुवस्तलं जातंजातिलतापुष्प
गंधाध्मधुपंवनं ४२ अपिच धुनकदंबकदंकनिष्पतंनवपरागपरागमंथराः स्तनुतुषारतुषारतिरागिणां प्रियतमारुतोमरु
तोबद्धः ४३ ननश्चनिरस्कृतनरणित्विषिविगलद्धारिविद्युविज्ञातचातकत्वविनिर्याणवारणवपुषिमानिनीमानग्रथितमुषि
जातिनवासकश्रुविविरहिधूविदिधर्दनमंडूकहृषिमुद्रितचंद्रमसिनिद्राणपंकजसरसिस्वाधीनपथ्रेयसिप्रोषितक
लहंसवयसिनष्टनक्षत्रमंडलमहसिमेचकितनभासिनिःपतन्नीपरजसिस्फुटत्कुसुमरजःखिन्नइवोष्टदिग्भागमासिभासुर
सारचापचक्रभृतिमयूरमदहृतिमत्थिशोषरुतिविस्मरत्सखिनिद्राड्डयहरिणविद्यानमानविद्युतिपुष्पस्तेनकिमधुपान
मनसमधुपमदहृतिबहुमंदमेघकरमरुतिहृष्यत्फणायोषिनिप्रोद्भूतभूरुहि दरिद्रनिद्राद्रुहिसगर्वगोद्भवि कादंबरसबालं
बिमधुहिमुदितमदनादृहासायमानघननादमुखिपच्यमानजंबूफलश्यामलितवनांतरुचिरचित्तयोनभुचिश्रूयमाणम
दमधुरमयूरबाचिविनिद्रकेतकीशालिनीयूथिकानालिनीनवनालिकामालिनिकदंबकंदभाजिभिक्षाक्षणाक्षापितपार
व्राजिशालिसारंगरुचिरोडनिर्माणाकुलबालेभुजिसोदरेगोपयुजिश्योतनमालधारागरुहसदृक्षीश्यामाश्यमानदृशिदिशा

पिशुन्यमाणारजनिरोकाकुलचक्रवाकचक्रकुथिरकटसंचारुधिरपङ्कविनविरुधिरविश्रांतजिघ्रसमापालयुधिरक्षीणोक्षक्षुधक्षीरसमुद्रनि
द्रायमाणबाणचाटुछिदिरिधुराधोभिदिरवरहननुदिविरक्तनमनरक्तदिज्ञानतज्ञानमुदिनापिलक्षायानुछिरिनिछन्नकुदिरकमध्यत्र
ध्यमानबाजिनिविकुसितवकुलवनराजिनिभिरसीमानिविद्यमानमनोज्ञनामज्ञातज्ञानगज्जीविनिजीमूतसमयेक
दाचिदनेभिदिवसमृगयावनेपालकः प्रतिश्रुयराजानंविज्ञापयामास देवकिंस्यादज्ञनपवनः स्फटिकयोर्द्वंद्वंधदीर्घयोरंसयोरुरमे
घष्यकिंमुनास्थिष्टाङ्कस्याकाद्वये शून्यः किंनुकरेणुकुंजदृनिनांनिरमुत्पादयन दंष्ट्राद्वंद्वकरालकालवदनः कालःकुतोप्यागतः ४४
ननश्चमोभिदन्कंदकुदालकंदलमनः स्निग्धप्रदेशान्लुबोभज्यन्नजनशोलश्रृंगसदृशः पुच्छच्छटामंडपान् मंदंमंदरलीलयाधिमट्ट
शृंगकंश्चन्लालसः क्रोडः क्रीडलनीनापथन्नावसथकीडावनेरक्षकान् राजानुसदाकर्ण्यचिंतिनवान् अछाछेः शुकपिछगुलहरितः छन्ना
वनांनाः क्लणेः सेव्यासंप्रतिचंद्रकेकुलैरुनांडबंमहिना यषुक्षीरनिषुडुपछवपयः कल्लोलयंतोमनाग्वातायातिविनिद्रकेतकीवनस्कं
धेलुठंतः शनैः ४५ माद्यंतिसंप्रतिनेषुप्रोथिनःनधुज्यतवहनुभिःस्वयधारयन्नाढ्यवाद्रुकनामानं सेनापतिमादिदेशभद्रद्रुनतर
मनुश्चियनांसमादिश्यनांरूनवेरिविपन्नयः पतन्यः पर्यापत्यनोमनस्तरगालरणाः सज्जीक्रियतांनिमंथिनगविनिर्जितमातिरिश्चानः
श्वानः समारोप्यतामपनीनाद्विनाखुभिःखनंतिश्रृंगंथनांनिमंथिनप्रीतिस्थपाद्याः पाद्याद्रुत्यथुमालिमंडलमिलन्मुकुलिनकरकमलयुग
लेनसेनापतिनाथदाज्ञापयतिदेवदृत्यभिधायत्वरयानधावतिसतिस्वयमपिनिर्गतंसमुरवमंडलेपरिमितमध्यलघुकर्णयोः स्कंधेवंधुर
मप्रमाणसुरभिस्निग्धचरोमाढ्यमं पीनपश्चिमपार्श्वयोः पृथुनरंष्टिप्रधानजुवराजावाजिनमारुरोहसकलैर्युक्तप्रशस्तैर्गुणैः ४७
आरुह्यचक्रमेणकादंभिककर्पटावनद्धमूर्द्धनेद्वंडखंडपाणिभिः क्रूरकर्मोचिनाकारोवीयुरुवाहिभिरनेतः क्रतांतदूनेरिवपाशहस्तैः पापर्द्धकैः किंकरपुरुषैरनुगम्यमानोद्दाढ्यन्नमिनकंधरमथोद्वंकर्णसंघट्टैः रकांडोद्भिनप्रणीरववनमणिनिराकर्ण्यमानहर्षितनुद
रश्वारवः पवनःप्रकंपितनरुज्ञारवाद्यपछवव्यंजनदूरादेवाश्लिष्टनस्लाभिरुद्भीयमानशकुनिकुलकोलाहलछलेनभयान्निवार्य
माणइववनेदवनाभिरभिसुरवाबंगतेरुन्मिषन्नरुपुष्पप्रकरमकरंदाधिदुर्वर्षप्रवाहवाहिभिर्वनिवनाद्यौकितेनरब्धमिवोपपादयद्भि
रुपरुध्यमानइववनमारुतेनरुन्मिद्दसांद्रकुसुमकेसरांकुरज्ञालजटिलाभिर्मयाडुनरोमांचप्रपंचाभिरिवोद्भानभगांगनीश्ववगडूदरुदि
नेननिषिध्यमानइववनरुद्धमद्भिन्नभास्वरमंदकंदलावलोकनेनाद्यमानश्वानुगतोप्यश्वानुगतः सगजमध्यगजनहूनमासन्नः सरा
जमध्यगजनहूनमामसाद ६॥ ननश्चकश्चिदुद्यनपरश्चधाः गणपतयः केचिद्दृषाहिकाकतिचिक्रमाः द्वाराधराः केपिपाद्रापाणा
णांबूकदिक्पालाः केपिहरिमार्ग्यानुसारिणोबलभद्राः केपिचकृपाणयोमधुसूदनाः केपिद्विवाराममानुवर्तिनोरोद्राः केप्याहिना ४

495/1933

ग्नयोविप्रलोकाः केपिरवंडिनांननाधरपल्लवाः प्रभंजनाः केपिउत्खातदंतिदंतमुष्योनिर्स्त्रिंशास्त्रस्थष्ट्यापनेराकुलिनश्वापदाः पदात
मावनंरुरुधुः ननश्चतैः किंयतेविकुलमावननीकुंजाः कुंजराश्चप्रियंते अनेकधारयापातिनः खड्गखड्गिनश्चविक्षिप्यंतेपरितः शरा
रमाश्वकृष्यंतेकुंजनः कोदंडदंडागंडकाश्वभज्यंतेनरथः सलवाश्चक्षणेनचपतनिपविरावराहाः सादिनादंतिनोविरंसंरंभिसातंका
रंकवःप्रकोशेभलंभयादारोहंतिरोहिनाः शरसंघातयानत्राणिनाथातिमहीमाहिषाः दुर्गसंश्रयंतेनतरलिननेत्राश्चित्रकास्त्वरित
तरंतरंतोवात्यनंतानमासिनजावगविनिर्जिनतुरंगाः कुरंगाः ननश्चव्यानिकरोजातकास्मिकविस्मयः किमिदमित्याकर्ण्यमानः क
रः मंत्रासाद्भिनकर्णनालचलनालदिरदनिनः कंपयन्तोनूनाजनिनज्वरः समगयाकोलाहलः कोप्यभूद्येनदेवस्फुरातवनि भरभू
नत्रासोऽभीडादरो ४८ राजाप्येकशरप्रहारपतिनप्रमनमातंगः सर्वनोपिहारिहरिणद्वाशांबुरवराहहननहेलयावि स्मरन्नि
तस्ततः नरुणानरमालमंजरीजालनीलाङ्कुषितस्कंधकेसरमूर्ध्वस्तब्धकर्णसंपुटमश्वचक्रायकुर्धनमाघूर्णितघोणामनवरतलघो
रघुघुरवमुत्क्षिप्यपुच्छगुलमभिमुरवमकस्मिन्नतिसाद्रभद्रमुस्तासंबभाजिपकिलपल्वलप्रदेशान्तश्करमपरमिवदवदहनदग्धा
द्रिमद्राक्षीन् दृष्ट्वा रचितचारसघनलाघवोराघवइवराक्षसान्श्वरस्यतस्योपरिपरिणाहविधयंत्रैः पत्रिभिररिभवधर्म तत्रव्यातकोर
किमस्वःपार्श्वेषुद्भुवनचतुरः केनुपानिः शरान्मुंचन्नुच्चैः श्वलनरकराकृष्टधनुषा किमालोलः कालःपरिहृतशरः शौर्यरसिकोन
जानीनलेषांकदहननिपुणावृण्यतइति ४९ अपिच अजनिजनितपृथिमंडलोत्थानहर्षकंकिमपिचकिंचिन्नोलेदृङ्मुखेनयोस्त
न स्खलितनुरगवेगोविस्मयेनवयस्मिन्दिनपतिरपिरोगीश्वर्यसाक्षीबभूव ५० अथकथमपिनाथप्रौढ्यथूथस्यन्नीत्वान्वारतदव
विशालसालमूःसालमूले शुभमभञ्जनराजानमानःश्रमांभःकणकलिनकपोलोल्लोलशालकेन ५१ यत्रचस्थितं श्रममुकुलि
ननयनारविंदमोदालयंतः कुसुमिननरुलरलयंतः शिरिषविरिरवंडमंडलानिनोडयंतः ननुलतापछवानिवृहान्वहंतः पवनतिझर
झलझिझिरझिकरनिकनान्कुरालयंतः कुटजनकुड्मलानिमकरंदाबंदुमुचोमदमानंदयामासुः कैपीननीपवनापवनाः अनंतरमन
वरतनकरालकालकोलपककुलकवलानाकुलितकोलकरिकुरंगकंठिरवकिशोरदृष्टपरिधीविनेपरितः परिजननिजनिताविवि
धमृगवधव्याधिव्याधांस्तीवारयितुमिवानराघ्रमारितकरमध्यस्तनागतयातिभगवतिगगनस्थिति मालानिसहसैवकृतभगविनाशा
शंकभगदिवनविरुधापतत्पुण्यलोचनश्चाबाष्पाम्बुवमध्योन्मीलद्बलीनमकरंदाबंदुमुश्रूयमानेषुवनदेवतानीवनविमर्दोपालंभै
श्चिवनरुरुसंदोहनिविविधैरुरुगविरनेषुविघटितनाभैरकुरंगस्कुरंबनीकरुणाकूजितव्याजेनन्यायमिवभूस्तुवैनांषुवनस्थलीश्चि
नमनः संचरच्चटुलचरनुरगरंगरुरुरंगवरशिरवातवानंधरणीमंडलाहननिनादावातंगिगगनश्चेरथः कथयितुमिवात्मजितब

रत्नस्तम्भकनमरीमाणेक्यखचितनिजवपुःप्रतिनिधुविभवपरापतनपत्रविपत्रधूसरेधूलिपटलसंकंपकपिकलापोल्लसनलुलितनरणनतुमं
नरीपुलनिकुंजादुद्वलितेनमंमुगुंजतिवनांतरमधरमुच्चलितेचंचलचंचरीकचक्रवाकचक्रमणक्रमणचमत्पत्रेसन्यस्यश्रमावसरेनत्यव
सरमशालद्रुमस्याधस्तान्मिलणेश्रमशालिराजन्यकस्मालोपिकुतोपि वल्लवकापनद्रुधरराजाः स्कंधेदधदंदूकंश्रीवालंबिनम्
मणिःपरिकुथकोपिनवासाःद्वज्ञाः एकःकोपियटच्चरंचरणावेधाधगःश्रांतवानायातः क्रमुकत्वचाविरचितांघ्रिक्षापटिमुद्वह
ते ५२ आगत्यचरणजानमवलोक्यसविस्मयमथचिंतयांचकार अजस्रश्रीःकमणंयुगनयनयोर्मालिमोल्लीघवान्कर्णारोमशत्वंसुख
चरणस्यनिःपूर्णस्यधनाश्रयं पक्षपातिनलिंगलेचमरत्वंनारवस्यरेरवाच्चयं तेनोपायस्यतथाथासज्जलधेः कोप्येषभर्तानुवः ५३
तदेवंविधाःखलुमहतीयामहानुभावाभवंतीत्यवधार्यसमुपसृत्यस्वामिनंकांतिनिर्जितमकरध्वजायतुष्टयमित्यावादीत् राजापि
सविस्मयमनामनागुन्मिषन्मस्तकः स्वागतःप्रश्नेषेनाभिनंद्यनीर्थयात्रिककुतः पृष्टोसिकचकियद्याधिगंतव्यमुपविश्यविश्र
म्यकथयकांचिदपूर्वकिंवदंतिमनेकदेशरूपान्वितांश्चर्यदर्शिनोभवंतीतिनचाकस्मिकंदर्शनपूर्वपरिचयः स्वल्पाप्रीतिरि
त्येकमथाशाकनीथमपूर्वदर्शनोधिनजात्मामणयःस्यांछतामपद्भवंत तदिहमृदूर्तमेकत्रगोष्ठीसुरवमनुभवामहत्येनमवादीत्
अमावसूर्वकोतुककथाकर्णनरसिकमारभंत आलिस्वरासमः समस्तजगतांसेव्यत्वंसव्यायणदिग्विादक्षिणादिड्मुखस्थितिलकः
स्त्रीपुंसरत्नाकरः यस्मिन्रुपागमहात्सवव्यसनिभिर्धन्यैरनन्यजनेरदृश्यास्मरणीयभावभाविताःकेनात्मकंकुर्वते ५४ कथंचासो
नप्रशस्यतेयत्रत्रिपुरपुरंध्रिशंधतिलकहारिणादरिधरश्चिन्नूडामणिमरीचिचक्रचकोरचुंबितचरणनखचंद्ररुचिनिचयेनभग
वतासेव्यतेसेव्यतेयोपहसितकैलासश्रीः श्रीशैलःमूलधातिनो यत्रचविकचविविधवनविहारस्मरश्रमसमीरणादोलितकदलीद
ल्यज्जनदीन्यमानानिधुवनविनोदनिद्राणातिद्रालुद्विडमिथुनसनाथपरिसराः सरसधनमिचुलितल चलच्चकोरचक्रवाकुलकपिंजल
मयूरहरिनहारिणीनाकलोककुमुनीयतांकमथतिकमलबंदारसाराः सरससरुकारकारस्कराः कावेरीतिरिसमुथः ६० किंबहु
ना अस्तस्वामिसमस्तरत्ननिधयश्चंदिक्षणांभोदेशास्वर्गस्यादिसमस्तवस्तुदयहद्रोदावरीबांधवः यत्रयत्रस्तकुरंगकादशः संगो
गीतानुवः मोक्षस्यायतनंभवांतसरिकाः कंदर्पशास्त्रस्त्रियः ५५ तत्रप्रणतसुरासुरशिरः श्रेणीमरीमरीचयवल्लकुंकुमानुल
पनकुचिनपादारविंदद्वयस्यत्रोंचत्रिरोमगवनः सगंधिगंधमादनाधिवासिनस्कंदस्यदर्शनार्थमिनागतवानस्मिन्समाज्ञ
निवर्तमानेनकाचिदेकस्मिन्मधगोधिनिन्यग्रोधपादपतलेदीर्घश्रांतेनविश्राम्यतामयाश्रयतोयदाश्चर्यमालोकनमिति ५

4497/1933

लिनपदविन्यासमारसाधुसिंधूरवधूस्कंधमाधिरूढाद्रोदसरीसदायप्रायाप्रानपत्नचारुचामीकरचामरमरुन्नर्तितनालकवल्लरी
कर्णकुवलयालंकारधारिणीकचिरंरुचिमच्चरणान्पुरः पुरः सरसरागगांधर्वकंकंदरनिः सरत्सरसगीतप्रेरद्रोलनप्रभोगेषुदत्तव
धानानिवेमनाग्मीलथरलधीयमाणमाधुरातपत्रमंडलामंडलितमदनचापचक्रवक्रभ्रूभयालपुत्रिकाकाधिकुतोप्युच्चलितानतदेवन्य
ग्रोधछायामंडलमाश्रियत ६१ नोयालोकयचिंतितन्नवानस्मिविस्मितमनाः किंलक्ष्मीःस्वयमागतामुरारिपरिवस्यवक्षः स्थलात्क्षोपा
त्यत्कुरुनावरमकरोदेवीप्रवानीमुवि स्यामोभानमरहस्यपक्ष्मलचलन्नेत्राभिमापश्यतोधातस्तातकरोधकिंनवदनेचक्षुः सहस्रं
मम ६२ आपच इंदोः सोंदर्यमात्यंकलयतिकमलस्पर्धिनीनेत्रपत्रेकालिंद्याकुनखालीतुलयतिविभवंभव्यभंगस्तरंगैः तस्याः
किंस्याद्यनेन्यत्सकलगुणानिधेः काव्यपूर्ववयस्याःपुण्यपार्वतनयानिजयतियुवजनोन्मादिनीयौवनश्रीः ६३ आपच आकारः
समनोहरःसमालिमानहेभवनहृद्यः साकांतिःसचविश्वविस्मयकरः सोभाग्यभाग्यादयः एकैकस्यावरोधवर्णनविधोतस्याः सएव
क्षमोयस्यास्याद्भुरगप्रभोरिवमुरेवाजन्मसहस्रहृद्यं ६४ सापिपथायात्वामदानीमामिहरहस्तिसतथाधेयथामिलितेकंचिदुदिचिनं
मध्यगंदाक्षस्यादिशिप्रस्तिनमादरेणएतनीमद्भूतेमिवतेचविश्रमितुमारमनश्चेतश्चायंसभापतिनतस्याःपुरः कस्यचिद्धरी
ज्यनरपतेः श्लाघ्यमानस्यकथयाः रोधात्तापः नाभिमिनमुरेवस्थजियूयदीदीर्घभुजहृद्यं तेधन्यान्यपतन्येषांकंदर्पसुरशेरशः
६५ किंबहुना सात्वंमन्मथमंत्रीसचथुवाभ्यगमत्वंवांचितःश्लाघ्यंनद्रवतोः किमन्यदपुरंकिंतेनदान्यास्महे भागेथोग्यसभा
गमेनयुवयोर्मानुष्यमाणिक्ययोः श्रेयानस्त्रविधोविचित्रघटनासंकल्पश्रमः ६० तत्प्रज्ञानसकः सकृतंतिनतस्याः श्रवणादे
वोत्सवसद्वंकुलकांकुरानभिनंभुकायाः पुरायोविस्मरणेवंधणेतोनचमयापविस्मयविस्मृतविवेकेनकथ्यकुतोवाप्रस्तितति
प्रश्नायग्रहःकृतः कुवलयदृष्टपूर्वरूपात्मात्मकिकौतुकातिरेकान्नमितमस्तान्यव्यापारणेकाग्र्यनयाग्रहनिरुद्धेनवोधेने
वमूढेनवमूर्छितेनेवसंजातसंनमसंनवविषादविधूर्णितेनेववल्लीमस्तभितेनेवगतायामपितस्यातेनोध्वनीनेनसहृतत्ववन्यग्रोधत
लेपुरिस्थासमितमासीत् तदायुष्मन्नथकथितंतृतीयंतस्यास्तदिंगितयासुकुलजगज्ज्यात्मायआस्मिन्पादेशेभिःशोधजनन
यनकुमुदेदुनात्वयादृष्टेनदृष्टयादृष्टं भाद्रधमवश्लाघ्यजन्म जानेकृतार्थचक्षुषी सपन्नःसकलःपरिश्रमणप्रयासः तदिदा
नीकिमन्यदनुमन्यस्वविषयगमनायमामित्यभिधायोत्थायरंभोरु राजाप्यतदाकर्णनचेतितवान् स्त्रीमाणिक्यमहाकरःस
विषयःपांथाध्ययनश्रवकव्यापारोपविधेर्विचित्रवचनस्तत्किंनसंभाव्यते किंत्वाश्चर्यमदृष्टरूपविभवाव्याकर्ण्यमानासतीकांते

स्यन्दनयनसोपिकुरुतेनाम्बुवनिम्नमम: ६१ तथाहिनोनेत्रांजलिनालिपीतमरालकुलस्याः सुरुपामुनेनोनानान्वयपल्लवोपिचमयार्कणि
विशाखाल्कुल: चित्रंचुंचुनिचुंबकाश्चकमयोयहहलाहूरतस्तहनजिनधैर्यमेनदधिमेनस्यांमनोधावति ६२ सोयंदुर्लभेनुरागः पुंसाम
ज्वमस्वाम्यमहोगत्यंदो: स्यःसविधास्वादनमाघूर्णनमराधसंकंपनमनात्मविकृर्यंपारवश्यमज्ञरंजाड्यमनिधनज्वरत्वनमलरन्यहु
मुन्मादनमघानमुद्दमणमभोक्यमानमलीनक्रांतकेधिर्यं भनष्टहृष्टिकर्माधत्वममवलिनमनोरथंमनस्तंभनमुमंत्रभावेत्रा: सवेथा
मन: सक्लिनजनदुर्जनेनाथमनोजन्मने यस्यायमवधिधोव्यापारस्त्यवधारयन्नवनार्यसर्वांगेथाभूषणानिनस्मेसदयमदात तस्ये
रालापै: स्वित्वाच्कृचित्तमय्यमिममय्ययथापलिनंपाथंपेषयामास स्वयमनत्कालानरालमिलिते: नरसंत्रैरिवमाद्रैमगाधिरोहतेः स
श्रवणाचित्रहरिनकोपस्करवलिन: पार्पाईकुपरिजनेरनुगम्यमानोराजानिजावासमयामीत् ततः प्रभृतिच हृद्योद्यानमरूत्तरंगसरीनी
रनरूणामधस्तन्यैःनत्यसरोजानीनवदलग्रायैःपरिवेल्लितमन: धीरम्यापिमनाङ्मनस्तृणकुटीकोणांतरालेबलाल्क्ष्मनोःस्थितिंधाव्यते
परवशंरंगरनंगानल: ६३ एवमस्य पुनरपिनदभिज्ञानपलुतः पोथसाथान्प्रतिपथपथगूनोपातिकमणा हरचरणसरोजाकाथाप्रथम
मोत्सेमर्दनमदनिवासावासगः प्राहषण्याः ६४ इतिभट्टविविक्रमविरचितायांदमयंत्याख्यचम्पूकथायांहरचरणसरोजाकाथाप्रथम
उल्लासः १ ॐसिद्धिः अथकदाचिदवगलद्दलपरिमलमिलदलिकुलाकुलितकुटजकदंबकुसुमकर्णपूरभूम्याकानना
सविश्राम्यन्मदमुरवमधररसनावलीकक्वणितानुविरलनरतहिल्लतालललितलावण्यासचिगतहंसहरीजनिधुवनत्ययाधरासक्तसी
णशुकास्यहृहास्विवगतप्रायास २ वर्षासुरतिकुवीणामदकलकहंसहारिण्यासुत्कंठकंठीरवकदंबकेगहदीधिकामणालिकाकांडरवडुनविरा
मरमणीयमुन्मदत्कारत्समयप्रवेशमगलमदंगधुद्दमसमंडलिषुस्मरन्नारनिकरनिर्मथितपांथप्रहाररुधिरनिस्यंदविंदुसंदोहइव
वनस्थलीभूम्नीषुनिवधूरवंधुक्कुरुमप्रकारप्रत्यारतिपुरारातिश्रीः प्रवृत्ताखि नंदवंदनमालासनिः शंकवलीषुभूयमाणासत्मर
राज्यानविजयुद्घाषणासंपक्वकलमगंधशालिपलिकाबालिकाहर्षणानिमुखारत श्रीकटाक्षेभूम्निसत्फलीलनीरजेस कृणनिवर्षाव
भूप्रस्थानपटहाघट्टचरणचक्रवाल प्रभानइवघननिमिरविरामरमणीयिजानजलनिधिरायनेशायियार्ज्जनिद्राडुरुधिनिद्रसांद्रसर
सरोजराजिशानेनशारसिशारत्समयममाहिषीनि: समामन्नवनविहारिकिंनरमिथुनेनगीयमानमिदमनश्लोकत्रयमशृणोत ५ धन्या:
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के
शादमवनेप्रोक्षमचित्रशालिकाव ग्रामादाकन्यीक्षरवाधोरा: केदाराश्चकृशाधिल्ला: १ नामिना:फलभारेणानमिता: शालिमंडारी के

इहसरभिजलगर्भभ्रांतभृंगकुरंगाः सरसिसरलयंतः कंधरंकंधरांते ॥ इहपुनरनिशांनिशाम्याभिनद्दुमसुकुलानिकुलानिशकुपदानां।
श्रुतिसुखकरणंरणंतिवीणांतद्दनुगुणांगुणयंतिकिंनरेंद्रः ॥ इतश्च क्रीडावलल्लकमलदीर्घकानीरनरुतलमनुसरतुदेवः यत्र
वहतिवनविकासोद्गारकिंजल्कमुच्यन्मधुकरहतनीनानर्तयन्मंजराजिः वनकरिमदगंधस्पर्धिसप्तच्छदाली कुसुमजकणसारः
शारहीनःसमीरः २ राजानुजननस्याःसकललुलितनवप्रेदवाप्रकटनप्रियालापप्रपंचेनपरितोषतःसाधुः भोसारसिकसंसाधित
मंत्रमिमाधु गृहाणपरितोषिकमित्यभिधायसर्वांगणासरणप्रदानप्रसन्नाननानामकरोत् इतस्तनश्चमंचरच्चटुलभृंगविहंगचेष्टव
सकुचचंपकचंदनमंदारमंदस्यंदमानमकरंदलिंदुमंदाहाद्वारिनाकांडप्राग्विधप्रलंबनांचलवल्लीविलसितानितनुवानिवनं वीरजं
वृक्षसंबकदंबके कुरुक्षितिकरवीरवीरुधि कोरंकितमालनलकांडविनिर्गलंडिनीमंडलीतमदकलकलहंसोत्संसकमलवापीमाडुत
मंजरीनामिदुरवारस्कंदरामोदनंदिनमंदनरमारुतादोलनाविलोलकंकोलनालिकूरलवंगपूगपुन्नागनारंगरंगितविहंगभृंगमुख
रपंचनरजाजिरिंगितमनोरवज्वरमंजरीरजः पुंजपांसुलसुवि भूवोभूषणायमानेमनोसर्वर्तुनिवासनामनिवनेविहर्तुमारमत तत्रच्च
यतिरेके, प्रलयप्रचंडपवनाद्यासितननुलिनाचलगंडशैललीलामाकलयंतोमदमरुत्तरंगितनरुनरद्वारदभ्राविघ्नमायमा
णाः सारवारणेंद्रविक्षोभितगगनमेदायनत्याडुरदाडिंडीरपिंडपटलानिविरंबयंतः शाकलोद्दिनेंडुमंडलसहस्रसंत्रादितगगन
विभावारथंतोमंदरगिरिपरिस्खलपक्षुभितवारिधिदूरसमुच्छलितदुग्धकल्लोललीलोदर्शयंतः शेषफणाचक्रवालधवलाःप्रभु
दितहरहासलबारवमनिमंतः घनतोमदंमदमदकलकोलाकुलभारितभुवनांतरालाः सपदिधरानेलमुत्कुलपांडुपंकजप्रकर
प्रकारणमद्यतनिपतुः कुतोपिपांडुपक्षपन्नगनायोराजहंसाः तथाविधेचव्यतिरेकेविस्मयविस्मलनिमथतयानिर्वानिश्च
लनीलोत्पलपालाशालीलायमानकेलोचनकोनुकाकुतस्थिनमनाः सपरिजनोनरपतिरविलोकयन्नश्वलएवावतस्थे तेच्च
धानराष्ट्राधिकृतपांडुपक्षपाताः द्विजातयोपिस्फुरागिनाः केचिदुच्चचंचुपुटविघटितनिकटबालकुसलकमलकुड्मलाः सर
साविसकिसलयानिकवलयंतः केचिदुक्षिप्तपक्षविपक्षपवनकंपितकंदलाः सलीलमुत्पतंतः केचिन्मदमधुरनिजनिनादानि
नितांधिजानन्नूपुराः पुरोस्याधावनोद्विरचितुमारभंत राजापिपरिचक्रिनविदंगयहणायहब्यश्रमभ्रपरिग्रहः परिश्रमसोन्मीलदम
लदृष्टिकांतिमंडलकिनाधरपल्लवाविहसल्लवंतषाभन्यनमनुच्चटुलचरणाचारुचर्यथाचारुसंचरंतमिषडक्षिप्तपक्षविक्षेपवि
क्षोभविहंगनिकुलामिनीलास्यलिनमुन्मिलनाप्रथीयंतमग्रहेलयाहसं अक्षिप्तःसचेतनरक्तकमलगर्भकिंजल्कमाद्यमाणपरा

1999/1933

णपल्लवपांडुपद्मदलपद्मरागशुक्तिनलेक्षणमुदयद्गौरश्रोणमाणिक्यशिरवशिलायामिंदुरिवरराजहंसोमहुवाय्यमारोप्यघनघर्घरांजलि
रम्बरणचरुकंतस्खलिताक्षोविस्पष्टवर्णविन्यासंराश्लाघयांचकार पांडुपंकजसंलीनमधुपालिसमंगलयाविनतिविधेयातेनाकपालीस
मंगलं १४ अथचमरलप्रेथंगुणाढ्यंलंबिनमालविचित्रतिलकंच वनामिवपुल्लवनतकथमवचनंनृपजनस्यस्यात् १५ अथच वर
सदकारकरंजकविरतिराशोकपुन्नागधविधद्रुममयराजनकथमसिनविनीतकःक्षपि १६ बाणकरवीरदमनकज्ञानपत्रकबंधूजी
वकरक्तजाते श्यविविधविधटपरूपःसथाविविटपः कथंनासि १७ रानानुनदाकर्ण्यसविस्मयमहोऽस्यधैर्यमनुष्यसंनिधोवाश्च
र्यरूपमाधुर्यवाच्चत्रात्रुर्यप्रज्ञाभोदायमर्थगांभीर्यवर्णाक्रोशयेणाहारमेथुनानिद्रासथगमनश्रमणासाचविवेकास्ककथंश्रागल्म
नतत्पक्षिजातिषुतदधिरूढगर्व्यजनःकोपिकामचारीभविष्यति सर्वथामनसाविनावचेथाः कोपिप्राणिनः श्रतः कामतः कर्मतः शाप
नोवासंउन्मरूपाण्यपिश्रमणानिविधाश्चर्यवनानिनुविभूनानिनिचिंतयन्तुलिलज्जस्तमिसडुमिलसिदुरवारमंजरीभिरिवकुंद
कांततरमिमिरचनार्थमन्स्वागतमष्टतनूअसावथिप्रणयप्रणतनिरः श्रुविरोधिलोचयेमपांडुपुष्पप्रकरप्रकाशनप्रतिभूतयल्लिवदे
वमवदवलोकनेनल्हादिनमनसाममाद्यस्वागतमितिब्रुवाणाशानारंजयांचकार अचानरेतरलुनरत्नारत्नारकमकांडाडुंचश्रितना
प्यप्लवप्लवमानमिवबहतिचलुरुक्षिप्तपक्षस्पत्रपक्षवत्र्याजनसुग्रहीतिसहचरेत्यारवद्भाश्रनिवदनीयाहिलीदूरादवनिपालमवाप्य
गाप्यघटारंकारकोमलयागिराश्लोकद्वयमपठत् एकोनेसुवनेयागमुक्ताहारपरिछदः हंसःसमक्षंमामपिहवाकिंबध्यतेतया
१८ निरंजनपदंतिष्ठन्यिश्वसंसारसंगतः हंसःकिंबध्यतेव्याधस्तस्यनालंबनंप्रियं १९ अन्यच्चराजन्नलपक्षिणोमुनयएव
वयंमौनाहारावांउति बहुभाषनव्यसनिनाधिनाधारासकमाग्रहाण गृह्णातुतननस्याःस्वयंश्लाघिन्याश्लोकोक्तिरसेना
ह्लाद्यमानानमालापलीलयानांबभाष अनेकधाथःकिलपक्षपातमदासदंभानगतःकरोति सहसाकिदारविहारशीलोनबध्यते
किंवद्रुणाकुनः २० किंचाप्यदन्यदपिश्रेयनांबंधस्यकारणमिति मत्परिग्रहणालिकानाऽभवननाधिकापरागवर्गितसारवक्
मलापिचलादनेनविनाशिनाधिनिधनेपरिजज्ञेगानारवःखंडितमंथरदलंदलितमालिकाव्यकमंडनभपनीतसुखुमारभावः किं
चापिवरेणानेनकृते तदेथावन्मध्यंयदुधापांतरंनावगाहते तावन्मकुतः संतोऽनचनादीक्षितेनाधिकृतमनिनिगृहीतेपिगर्वायः
पातकमस्ति अथिमुग्धकलहंसकेत्वंपुनःसंगनाधिविमाननोसूते वीथरीतः स्वत्वेभयतः सहंशकांतारागविमुखोमधुपश्र
णीश्रयणायासःराजाविनिकोनाकामयते तदत्रमननगलवत्तेसथाप्रियमित्याभिधिकृतवतिचसंधरेश्वरः सापिसपरिस्मसंसी

501/1933

नदुरितोपप्लवाभाङ्गवनजनितपातकनंगागंगामुपहरतिस्वर्गमार्गाश्रयणानिःश्रेणीपुण्यपथाः पथोल्लीढरुचि यस्यचपश्चिम
दशोप्रणतसुरासुरमौलिनीलमणिमरीचिचंचरीकचक्रवालचुम्बितचरणो भानस्यभोजकटकूपजन्मनोजगपतिबधयतिःप्र
चंडदंडनाडंबरितगंडशैलाषाणविदलितवैदर्भभरतस्यभगवतो भागवस्याश्रमः यच्चविपच्चाः मौनिसाधवोननुनरवः विजेभमा
णाकमलानिसरांसिनिजनमनांसिकुवलयालंकाराक्रीडादीर्घिकानसीमंतिन्योविपदाकांतानिनेत्रकुवलयानि किंबहुनादे
शानांदक्षिणोदेशास्तत्रवेदर्भमंडलं तत्राविदरदानीरमंडनकुंडिनंपुरं २८ तत्रारिसमस्तस्त्रियुपक्षोदरक्षदक्षिणक्षोणि
पालमौलिमाणिक्यनिकाशानिर्मलितचरणनखदर्पणश्चतुरदधिपुलिनचक्रवालवालुकासंख्यासंख्यप्रख्यातकीर्तिनीयुकी
र्तिमराधवलितवसुंधरा यानिजभुजपंजरांतरनिरुद्धमारिकायमाणरणरंगांगणार्जितजयश्रीः योवनमदमत्तकांतकुंतल
विलासिनीनयननीलोत्पलदत्तमालाभ्यर्च्यमानलावण्यप्रतिमोरविरिवनासत्यजनकःपुरंदरइवनाकविरव्यातोगरुत्मानि
वनागमाधिरूढोपरवंडवनालसहितो व्याकर्णाभ्रवंधइवनामसंपन्नोध्यामधाम्नासाधारोधीरतायाः पुरंपुरुषाकारस्या
श्रयः श्रयमाश्रियांश्रनीनांचराजाराणागणछगणिनीनामानाम यस्यानुचरतमुत्कृष्टालयः क्रीडावनपादपाः पारलौक्यश्चअप
यशःपादायादायाविभवश्चविमलतराः सभासदोदशाश्चविकसद्वचयोऽगावयवाः क्रीडापर्वतश्चअपराजयोमंडनमणयः स
नामभूरुश्चअगनरुजावनेविनानामन्यभवन्निनोनिरिधवः पुष्पप्रकरश्चवनस्यचकंदर्पकमनीयकांतानर्मताः कारिणः सदापानान
मानिनीलोकः कृतविपटपानमानाः क्रीडाद्यानवरोनावरोधजनः कदाकालकृतदोषः सीमंतिन्योनारीणांवारीणां यः करा
त्याश्रितस्यनबंधनंबंधनंयागुणेषुरूपतनरमणीनांनरमणीनायस्यवचनमस्थाग्रहारेषुश्रयतेननलोपारव्यानननलोपारव्यानं
यस्यचराज्येरक्षस्यपुरुषकस्यबंधःसगुणस्यकार्मुकस्याकर्षणेसकलेराश्रमवस्थउच्चस्थदंडः सज्जानेरुद्यानविशेषस्यात्रव
ननंकुलीनस्यकंदस्यवानखलनारंभः मूलमार्गलग्नस्यपुनर्वसुनाजश्चद्रस्यवयरुणालोकनमभूत्किंबहुनादेवादक्षिणादिङ्मु
खस्यतिलकः करणाटकांताकुचक्रीडाशैलमृगः प्रतापकदलीकंदः सकिंवर्ण्यते यस्याराति करीद्रकुंभरुधिरैरकृत्रिमंदं
ष्ट्राकुराग्रार्थश्रीर्नृसिंहदेवमंडपतलेसिंहीवविश्राम्यति २९ तस्यचमहामहीपतेरात्मभूरपारुसिन्सुमस्तसुरासुरसंदरी
सौंदर्यसारसंपानेरकसंकुलकंदकंदली कंदर्पदर्पगजेंद्रावबद्धसलभयष्टिरखिलजननयनकुरंगवागुरारामणीयकाय
मानाद्भुतयौवनश्रीः शृंगारस्यागारनिर्वर्तनाधिश्रमाणामाभोगः सौभाग्यस्यरंगशालाहस्तहस्तस्यमर्यादः पुरंपुरंध्रीप्रधा

503/1933

नश्रेणीनामग्रिमप्रथमंजरीनामयस्याःपद्मानुकारिणीकांतिर्लोचनेचरंभाप्रतिस्पर्धिनीरूपसंपत्तिरुरुमंडलेचसमनोहारिणीकेशाकव
रीश्चनंगचक्रेचत्रमकरीज्ञासिनीललाटपट्टिकाकर्णोत्पलेचमदालानुकारिणीदंतच्छदःछायाकरचरणयुगलेचयस्याःसुवर्णमयंवच
नंरत्नपरंपदेपदेमनोहरति यस्याःसमधुरयावाचसहरीशोभनेकंठेकुसममालिका अलिकालयाचलत्कबद्धरीमालयासहवि
राजतेनिलकमंजरी किंबहुना यस्याःकांतिनिरुद्धमृच्छहरिणीलालाचलत्वसुधसारुण्यस्यभरादनालसरसलावण्यलक्ष्मीरसः
लुप्तश्लोकविलोचनांतरलिपुटैःपेपीयमानोपिसन्नगच्छेवनमतिसंदरनवोरंगस्मरंगेरिव २० एवमनयोः सकलसंसारसुखरस
रसास्वादमुदितमनसोर्यांतिदिवसाः कदाचिच्चरुलनरनरुणचरणचक्रवुबनाकमणभरमन्यमानमंजरीजालगलदमकरंद
बिंदुकर्दमितलघुविविधांगविहंगविहारविदलितदलदंतरांतरेषुस्मरबंधुसुगंधिगंधवत्याख्यातीपुचरायाः पुण्यपुलीनपालिपाटव
रसुस्मरबंधुसुगंधगंधवत्याख्यातीषुवनलघुरमाणयोषरिणतद्रवारुणारुणकपोलकांतिरुद्धुधितदिग्पंडकंडूयनाकूनहतरलि
नरकरिकलभबालकमकत्युरोदवालग्नमपरमपिपृष्ठप्रतिष्ठितमुद्दूलिकापिकपिवुंवनीदृष्टिपथमवातरत्वै नाचावलोक्यच
नस्यास्यदमकरीलतयारतपत्यथाविधविषमवदनाव्यतिकरः करपद्मधारावकर्तनदुःसहदुःखदूनमनसोर्वरस्यमभूद्भिरा ज्येन
नर्नीवितंचकिमनेनाधिपत्येनापत्यभूत्येनसर्वथासकलसुरासुरकिरीटकोटिनीलमणिमरीचिचंचरीकचक्रचुंबितचरणांबुज
मंबिकाप्रियंप्रतिपरामहेश्वरमित्यन्योन्यमालोकयांचक्रतुः अथविपुलविपक्षदुर्घनश्रमप्रशमनार्थमरुणनवारुणी प्रति
पानार्थमिवारतार्थमाणेपुरविरथनुरंगमाणेषुपरस्त्रीदिवसमनेरशोकप्रसादिवत्तमःपटलेनपूर्यमाणामाधान्नार्थिनुमिवस्वकीर्ति
श्रमंविधावमानासुपादछायासुहारितहरिणशालतोरणयांतराज्ञमंडपर्वतमानेषुगोमंडलेषुअस्ताचलवनदेवतादत्तरक्त
चंदनार्द्रमालिलपुवक्षोव्यमानदर्वलोलिनायतिपश्चिमाशामुरविवारधिलासिनीभिः कपोलमंडलीमंडनायाक्रियमाणेषुपत्रभंगेषु
भर्तृनवपादपः पुरंध्रीपत्रभंगकरचरमणिविरच्यमानचत्रवाकाकृतिनिकरणकृतिनस्यानतिदूरसमर्तरसाचलगमनानिवा
[illegible]
नरनरुणनामरसानुकारिकेसरायमाणररमंजनीजालजनितलभवलोक्यतरुणीमंडलमतिसंभ्रमनिकुरंबरवप्रधावमान
दूरतरंनिभरपल्लवकरावगरुपंकपत्रभंगभज्यमाणोधिवृद्धिगंगानामुत्सवेषुकुंकिल्लकुलेराक्रम्यमाणाधिवचनांतरेषुधिक
चंचुवलयवलहसमेचकस्त्रिनिचयस्थामलीक्रियमाणाधिवसतिलतायेषु नापिछगुलुंछदछाद्यमानास्विवनवनलिनेषु

नृत्यत्कलापिकुलकूजितकाल्यिकयमाणेषु विरहिणीनिश्वास
धूमध्यामलीक्रियमाणेषु विरहार्थावमर्थेषु कस्तूरीकामुलीलालिप्यमानासिवकामुकीविलासवेदीषु मदांधसिंधुरनिरुध्यमानेष्विव
भूयवनांतरेषु कलिनुकालकंचुकायमिवगगनलक्ष्म्यामदनराजनिकरदरिद्रविदारविषादानलस्फुलिंगेष्विव रिंगत्कज्योतिरंगणागण
णघुतिमिरकरिकुंभप्रभेदकांचनमल्लीष्विव निशिनाशप्रदीप्यमानासप्रदीपकलकासपूरवमानपाटलपुंडरीककस्माभ्रमत्कालिंदीमलि
स्परकंदरामृतमथनक्षणक्षीररसबिंदुस्खलदकितनारायणवक्षस्थलहरकाचिदधिश्रियकलयतिनाराकपालपालविराजिनविय
तिविरकांतमनुसरतीष्वियस्यामतेजमपरापतपतनत्रीपक्षिषुच स्मरसंगतासकुंकुलासकुमुदिनीष्विवनदीपालिविरहितेषुचलत्रेषु
चक्रवाकमिथुनेषुच नीतेजरद्वथकामकालकालिकाशिनिशावतारितरुनमालकाननामिवांजनगिरिगुहागर्भामिवेंद्रनीलमणि
महामांदिरादरमिवविश्रांतिमकलज्जीवलोकेसंचोक्षरप्रियेप्रियंयुमंजरीप्रसादप्रियप्रणतप्रियकारणमभगानंगरहरुरुण
हरवनदाराधनावधानमनुविधास्यामीत्यभिधाय तांचवयस्यांसीत् ततश्च अरविंदप्रभाविजयप्रदोषांधकारिणानस्याश्चिरांते
नः शाभुरुदयाद्रेश्चंद्रमाः ३१ विश्वनंदनदिनीस्तोत्रायांचंद्रार्धचूडायनमः ३२ एकचनातिचिरात्सुभ्यस्तीरसमुद्रसलिलोल्लोलरिवप्लाव
मनःशारंगरंजनं स्मरनिषादरागावाहसामस्वामिन्नमानमः ३३ एकचनातिचिरात्सुभ्यस्तीरसमुद्रसलिलोल्लोलरिवप्लाव
यन्लोकलोचनलसनः स्मरमुज्जीवयः सर्वद्रोदयः यस्मिन्समस्तनेवरदारुणप्रारंभिणाग्रामणः क्षुब्धोलुकुकदंबकस्यपुरतः का
कोपिदंमायते १४ अपिच श्यामानच्चंदनसारचारुरुचिभिर्विस्तारिणीभिर्मरराजातयजगतीनिथाकथमपिस्वेनाथमानद्युतिः उ
न्मिद्यद्विनृत्यकथारुनरुलः काकोवराकःप्रियामन्विष्यन्पुरतःस्थितामपथाकंमंग्यामि १५ अपिच मुग्धाऽस्थाधिपागवा
विरधनकुभावधीवद्यवाः कर्णकेरवशकथाकुवलयंकुर्वतिकानाऽपि कर्कंधूःपक्वबुद्धिनोतिनाद्यवरीमुक्ताफलाकांक्षयासांद्रा
चंद्रमसानकस्यकुरुतेविनाश्रमचंद्रिका १६ अपिच मुक्तादामममनोरथनवनितागंडहतिवातायनेमुग्धागोपवधूर्दधानिमथितु
कुंभिगमानीछति उच्चिन्वतीचमालतिंपुलकुमश्रृंखलावोमालिकाः मुग्धाविभ्रमकारिणः व्याकिरान्पश्यन्नकोमुह्यति १७
अपिच किंकुरंटकणाः श्रवांसिविनयः किंवामनोनंदिनीमंदाश्चंरनविंदवंकिंमुखधानिस्पंदधाराश्रमाः इत्थंप्रीतिमभीजन
स्यजनयंत्यंगलगंतः पराभिरकुर्वंचकाश्चिकुरुश्चलरलस्वरुक्मदरारंभयः १८ इतिजनितनिमंदिदाः सौदुवारस्वगाभि
किरतिकिरणजालेमंडले दिव्यरत्नेषु हरचरणसरोजद्वंद्वमाराधयंतिकुशमयशयनीयेसाधनिद्राचकार १९ ॥ ॥

१०

505/1933

इतिसमाविषमकविश्रीत्रिविक्रमभट्टविरचितायांदमयंत्यारव्यचंपूकथायांद्वितीयउल्लासःसमाप्तः २ श्रीः ॥ ६ ॥ ॐनमःसिद्धेः ॥ ॥
अथकदाचिन्नलकुंभसंभोगरणार्थमिवेंदुमंडलमादायपश्चिमांसानिधिपुलिनमनुसरत्यानरुणकपोलकंधरारोमराजिन्यांरजन्यामविर
लकमलरंदुकमलिनीनांविनिद्रायमाणकमलकुड्मलविलोचनेषुकज्जलरेखास्विवोल्लसंतीषुभ्रमरश्रीषुरात्रीवराजेषुंजनिकेन
सिनानमंजीरमंजुलमुन्मदक्रुंजारवारंभसाहसकबलक्षपक्षविक्षेपपवनसंचलितनरुणानामरसेषुदीर्घिकावनसेषुहंसेषुकेकारथनि
चक्रवाकमिथुनमनापकमंगलमृदंगइवरौद्यसमुद्भरवसदृशासारसकुलेअदश्यायनलशिशिरशीकरिणीभिरारोलितविनिद्रद्रुमम
र्मरिन्नःकणकषायितेनभःसर्पसदृक्षोजीवितजनगलिन्श्वासायमानप्रसवलतिप्रभातसरतश्चयश्चिन्मस्कंदरीकुचमंडलेमरुत्तिमनो
हारिहारीतहरिन्मरुयेहरति तिमिरपटलपटीगगनलक्ष्म्याःकरपरामर्षपथोधेरागवतिसंचिनारिमगमभिलिनचंद्रकुलकंकुममंड
लनमंजरीनिरिवपंजरिनेषुरंदरदिग्वधूवेसरवसाभासास्वप्रमदासीत् ७ किलसकलकरासकरशिरः शेखरीकृतचरणकमलः क
मलाधिवासेनब्रह्मणानारायणेनचविरचितस्वचिरस्फूर्तिः कुशानुरूपेणललाटलोचनेनचंद्रमसासमासमानोविकचकर्णिकुवलयक
रकपालेचकलयन्निरिसादोपमनसाशिरसाचबिभ्राणः प्रोज्वलन्मयनाग्निशिखासमूहदुस्सहाधिकः कालेनस्वंपेनस्वप्नशरा
ईनचविराजमानः सालसदृशोभुजवनेसवानिचधारयन्सर्वदानववारश्चिश्रुलसंदाकिनीचरधानः देवोदर्पितदनुजेंद्रनिद्राहारारुरुश्च
द्रमंडलादवनीयपुत्रीप्रियंगुमंजरीमंजरीमिमांगहणामाभर्षीः प्रत्युषसिमल्लियोगाद्दमनकनामामहामुनिरध्यासितनुग्रहकारिरुद्य
तिरस्यनिधाय स्वश्रवणाद्विरचनातरादंदमकरंदस्यंदमंदरीमोदमाद्यन्मधुकरमधुरमेवरमणीयंयाविरज्ञातमंजरीमदात् साधि
प्रसादोयमित्यनिधायस्वभूवभ्रमणामयंस्तमस्तकास्तमितकरोत् नुथल्लमोनमलोकज्ञोकसंपनापहारिणीव्यधरुत्तोधकाशाति
देनारभायसंज्ञचे १ विभोविभूतिरसंपन्नगद्यविद्यभूषण नमोनमोधर्मकल्पनुथ्यमथ्यनशत्मने २ अत्रांतरेनरमणिकोमलकांति
निस्सनास्वनरोजलरदीर्घविलोचनायाः तस्याप्रबोधमकरादनुनीविरामयामासमानभटुमंगलतूर्यनादः ३ क्रमेणचप्रा
ग्मिच्यमानायांदेवबलकुकुभांभः कुसुः कुमिनिः प्रभवतिनारकोडरनाथसकुमारेरश्मिजालैः स्वयंचलरत्नदीमधिरुरु
तिजगत्प्रबोधप्रारंभमंगलफलत्रोशुमालिमंडलनाउवाडंबरणिपुंडरीकखंडेहीडमानासरसीर्घीकामुद्रमंडनमालासकारे
उषमंडलीषुविश्राम्यतिश्रवणपुटपुरंदरयानादिनाबोदेवृंदारकवृंदवंदनारंभरवेरणवल्लकवीणावेणुकोणानुवेणुवेणविके

षुकेतकुसुमरेणुरोलनालंकारकुञ्जलतागृहरंगायतिग्रामरागरंगायनजनेनजातेजरन्नयामप्रहरनाभिन्नस्फुटस्फुटिककांतिसमप्रभेप्रभातसमये
सामसृत्यायहृत्वाचशुचिर्विकचनवनलिनगर्भमर्घोज्ज्वलमवकार्यभगवतः सवितुः स्तुतिमकरोत् वासरश्रीमहावल्लीपल्लवाकारधारिणः जयं
ति प्रथमारंभसमवाप्तास्वरसमयः ४ जयत्यनोजनीखरररटितालस्यसंचयं कोमुकंपूर्वदिगङ्गमंडनमंडलंरवेः ५ राजापिप्रथमप्रबुद्धप्र
तिध्वनिध्वस्तनिद्रः सांद्रविद्रुमप्रभाभासिसिध्यवसरविधायसांध्यविधिमधिरुह्यतेनधर्मकर्मणिनत्कालपुरःसरेणपुरोधसासमंतामेका
न्वेष्टमनः पुरमाजगाम दृष्ट्वाचसधिस्मथमानः स्फुरदरविंदस्फुदरानुमनुग्रहीतयामिदुमौलिनेत्यवत्यवधारयन्निहश्लोत्कर्षमंथरया
गिरीनाभाषमुग्धस्निग्धस्वस्तिरुद्राक्षहरिन्नस्फारभवक्षोवनिर्यत्कांतिकयेलषाक्षिलिपुलकस्यस्पृष्टछत्रोनिधूतैः एतेनकरभोरू
पंकजसरस्तडागरवमत्तलादुच्चैः कंचिदचिंत्यवर्द्धनचमत्कारमनोध्यति ६ तत्कथयस्वप्रियसिममाज्ञयाहर्षदृत्तांतमित्यभिहीता
सास्मितसधानुविद्धसुधावर्णाक्षणितकोमलालापनरसर्वमादितः स्वप्नदर्शनमाचचक्षे क्षितिपतिरुक्तवदाकर्ण्यप्रियामुपसभगवा
नात्मानुकारिणाविनायकेनस्वामिनावत्राकिमनापुत्रेणानुगम्यमानोदग्धकामश्चरितकामश्चएकः कपर्दः ईश्वरश्चसलोमश्वासोमश्च
सविभवश्चाविभूतिश्चपिनाकिनापिनाकीवः स्वप्नांतरेनरुणार्कमध्यमवतीर्णानाप्रियंकरः शंकरः नहिधत्मालणः करोतुसंवाहनो
स्वप्नवोहर्थपरामर्शमित्यनधायमवस्थितेनपुरः पुरोहितेनअभाषत सोपिदेवदिव्यादर्शनेजनस्यपुण्यश्राव्यमेतेनतरुणेंदुमौलिरालोकनम
वदृष्टमवाप्यतिदेविसकलराजचक्रचूडामणिकल्पमद्योषनुनश्चांतःशुभ्रयशःपिंडाहंडिममपत्यमिवनेकधानयोराज्ञासांचकार ७:
एवंविधेचयातिरेकेकोपिकांतकांतस्वरस्वरूपसुकुमारपुष्पमालयामेरुशिखरमिवमदक्षिणाक्षीणलग्नयानक्षत्रराज्याज्ञानिनद्योपि
भटाभारसहदृष्टप्रतिबद्धप्रथमलथजरसरचितविचित्रविन्यासपुंडुकमंडनामंडनामंडमरशेलाश्रिमामिवरंगाश्रयोतसंरूलाटपट्टिकाकलथस्यू
वमानरोज्जसेपकजानिकिंजल्ककापिलकायकांतिकल्लोलिपुकरुणारसपूर्णवक्षः स्तवदीर्घकायामंतस्तरंतीबालकुलरूसपक्षिपक्तिमि
वस्फुरस्स्फटिकादर्शमालांद्विभाणः कुवाकोपिनिवासाः कुरकलिनकुवाकांडमंडलुमंडलेस्तरुभिरविधिवाधशारदेयिपूनजटावल्कलैः
श्वपचैनेरिवसमेरवलैः सुरुद्राक्षाक्षमालेश्चनक्षमालेश्चनक्षत्रैरिवसमृगकलंकिकाभिस्तेषसत्यैषाष्टिश्चसमदरपिनमदाकारभाक
लक्षद्विरकीडरपिचकीडापरैः शमशेरापिविप्रवालकैः मुनिभिः परिहृतः सेवितपुराणपुरुषोपि अजनार्दनाप्रियः प्रपन्नाश्रीकरोप्यनाश्रि
तभक्तः प्रबुद्धोप्यवंदीकृतजनः श्रवणोप्यनालपरिग्रहोग्रहणकरणवधात्मकोलोकानां धनुर्धरद्वनालिकसंधोहंसद्वनदाभकसा
नाप्रियः प्रपन्नद्रवनाकुलानः सरस्वतीसलिलवासस्यसुरवमंदिरस्यवंदनमालयेवप्रथमोडद्रशालिन्यादंष्ट्रिकाकाररोमराजिद्रवव्या

११

507/1933

द्यामलीतोत्तरोष्ठदृष्टकलिकालकलंकशंकपाद्यरणागतेस्त्रिभिपुण्ययुगैरवसःसूचीभूयहृदयलग्नेनेत्रिपुष्करस्नानावसरविलग्नसरस्वि
शकांडकुंडलैरिवसनाराधितत्रिपुरुषरविनरक्षासत्स्वरेखानुकारिभिसितयज्ञोपवीतनतुभिःशोभिदेहः शमीविद्रुमालोधरश्च प्रजापोविश्व
जापश्चरुतपाःकृतपस्त्याधीचविकलत्रः मकलत्रश्चायमानानुसारिकुंजलश्चविकचनवनलिनशंकयाभिलन्मुखमधुपमंडलेनेवरुद्राक्ष
मालयावलयेनविराजितवामपाणिपल्लवेनास्मरः स्मरपस्मारेणवनागीकृतः कृतभूतधात्रीलोकितः कितवद्वेनाकालिखतः कलिना नाल
रुद्रोविरुद्रक्रियाभिः अतिनेजलसयाद्वितीयइवपरब्रह्मणालतीयइवसर्यांचंद्रमसाश्चतुर्थइवगार्हपत्याहवनीयदक्षिणाग्नीनांपंचमइव
दक्षयज्ञिनांषष्ठइवमहाभूताधिदेवतानांसप्तइवछंदसां अष्टमइवसप्तदशानां नवमइवसप्तानां दशमइवग्रहाणां आनवरतहृदयकम
लकर्णिकांतस्फुरन्योविरूपपरब्रह्मकांतिकलायेनवबाह्यैर्नगंडलता ६ यस्मात्तुलिपनकनकगौरिखविरलचंद्रानपनोपांडुरितदेह
र्घसरसविसकांडपांडुनाप्रचंडपवनोधमुक्तासितनजराजूटबंधनपटप्रांतपल्लवेनगगनगलद्गंगाबुधाराहारिणोहरस्यस्वामिभक्तस
छत्रालुकरणव्रतचर्यामिवाकारयन् कोमलेमहसितरुणवयसि गुरुणाश्रेयसिहृदानपसिष्ठयुनियशासिवर्तमानः सदः सदाचाराणा
माश्रयः श्रुतीनामहमहिम्नः प्रयाकृपासागरस्यसत्त्वसमाकुराणांपात्रमंत्रीसुधायाः प्रासादः प्रसादस्यसिंधुः साधुनायाः तरुणार्क
मंडलमध्यान्मुनिरवातरत्राज्ञातुदूरतएवमार्यांतमवलोक्यसविस्मयंचित्स्कारितलोचनोहर्षवश्यांचिकः सरङ्गस्तुपुलकांतमीतात
रीयवासाः ससंभ्रममासनादुत्थायाकथत्यपिपदान्यभिमुखंसमेत्यक्षितितलमिलन्मौलिमंडलः प्रणाममकरोत् मुनिरुपसदारुणा
नयापिस्वच्छायारुणविद्रुमप्रभाभिन्नयासधारसिधुनरंगमालयेवत्यावधन्नाद्विधमवादीत् सिंदूरस्फूर्त्यास्फटिकरणिकुंभस्थलाद्व
रणानिर्व्यपहृत्यवस्त्रेकयाचिच्चुतेः सांद्रद्रुमद्रोणिपुकांतकुंकुमकांक्षयाकरतलोद्वर्तितलोचनयुगतनः प्रथमोडवधमकरोत्सोरुचे
रंपातुवः ७ दृष्ट्वाशीश्चरणाग्रपर्यस्तकर्णपूरपल्लवपरागरेणूत्करेणनिप्रोक्षनस्वयंस्वयमादरेणापनीतसुस्थकांचनासनंमृथ्य
निषद्य अथनरपतिरेनंप्राप्तसौहार्दयनिर्यन्मणिमहासिंहासनान्निसन्निविष्टोजगतःसचिवसुमेरोः शृंगभोगेकुमलजरद्वयाशंकिं
विरुद्धैर्वसार दत्तार्घमर्घणीयायनत्तेमौलिमहीपतिः स्वस्तयोनयोन्निवावदेत्पादयोर्जल ९० कृत्वातिथ्यक्रियांसम्यग्विनयंच
प्रकाशयन् तस्यायत्नतलंभेनेवापविष्टः सविष्टरे ११ ललाटरुद्धिन्यस्तपाणिसंपुटकुड्मलः नीचैरुवाचवाचंचचंचद्दर्शनदीधि
ते १२ अद्यमेसफलोः कालाल्लाघनीयमभूदिदं स्वस्यादृष्टप्रसंस्त्यशीसंपन्नानुग्रहंवपुः १३ यतः समस्तनुतिमठजनदंशरक
हृदयवदनार्थिचरणारविंदाः परमानंदपरिस्पंदभाजांसानिवपार्थिवांस्तृणमिवस्वेणनिधनमिवधनरोगानिवभोगान्रानय

स्माणामिवलक्ष्मीमाकलयंतः सकलसंसारसरचिमुखाः कृत्यमवारद्याश्रवनवनवतरंति तदहमद्यानवद्यस्यागवन्नभस्थोयशोगजेंद्र
शीलनमारुहः पदंश्लाघ्यमहमागतोगुणिष्वगौरवं उपलब्धवान्यन्योसंपदः पुण्यवतामग्रणीर्जीतोजनस्यवंदनीयस्तदित्थमनेकप्र
कारोपकारिणोविज्ञपयामिकिंकरोमीतिपानमरुणोसूर्यस्वामिनायेनार्थित्वमित्यनुचिनादरोनिस्पृहाणामिदंमे सर्वस्वमार्न्मीकीयनामि
तिसत्यापचारः स्वाधीनाष्टगुणेश्वरीणांभवतांयाप्रिणायेनमुक्तामिचमुखरितः किंचिद्दुन्नापयामिदेवराज्यमिर्यलक्ष्मीरिमेदारा
रमयदाः एतवर्यविधेयोवः कथ्यतांयदिहस्थितं १३ मुनीरिप्यवनीद्राम्यविनयमाप्तिनेद्यरिलम्यमिनस्कधाधवलिताःधरपल्लवमब्रवी
दूचितमेतद्भवादृशांवक्तुंकर्तुंचरूपकर्तुःप्रियंवक्तुंकर्तुंस्नेहमलघिमं सज्जनानांसभावायंकनेदृशीरीतिःकृतः १४ अपिच विवेकः सहस
पत्याविनयोविद्यायाश्च प्रभुत्वंप्रश्नयोपनंत्यनन्यमनन्यसाधारणा १५ देवनदेतन्समस्तमस्तित्वयिदीर्घायुषिश्रयनाभिदानीमाश्चर्य
मनवरतसुरासुरचक्रचूडामणिकृतचरणरजश्चंद्रचूडामणेर्देवस्यादेशेनागतावयमवाप्यासिसकलजलधिजलकल्लोलमालालिका
रणेनभाजोभुवोमंजुरंचिनमनिमान्यधन्यसकलासामान्यकन्यारत्नमित्युक्तवतिनस्मिन्ननुपृथिवीपुत्रार्थेनकन्यालाभमन्यमानावि
स्मितेयुर्मंजरीराजरत्नमंजरीरत्नवज्रेरविलक्षाःक्षरयाशिरकुर्वाणयाकोधयारत्यैदत्तेदासकतिधर्मणलीलाकलहमकरोत् अथशोभाजन
रत्नकुंडलीकृतास्यग्राह्मिलवदनोद्वारंरलतशनासिक्षापिसदानदंयषुप्रतिकूलचर्तिषुजलचुरतंकुर्वाणाः पाठीनाःसकोधीवरइवा
पलदंसकुरंगषुप्रीतिवभाभिकदंबकुरबकेःचक्रकदलीकंपलाशाग्रोः कुंजन्मभिः सहसंवसासि किमन्यद्भूमावयस्यनेसदा
चारोरहः पुष्पवत्कोतारागएवंप्रथमस्तदंमनेननाथमाप्तिनकन्यावरप्रदानेनतुवमभिहितः मोपिनोबभाषे शोषाकरमुखिकं
मासुपालंसमेप्राय:प्राणिनांमोहः शोभुरबधुसाश्रुसंकर्मलोचनुलाधारइवनुलितफलमुपकल्पयति तथाहि यावद्यादृश्यं
नकर्मश्रुमाश्रुसं तन्नावन्नादरांनुस्यफलमोहः प्रयंडति १५ अथवामंजमानेरागमिनीयस्मात्तवाप्रमाणालोचनश्रीः सा
लंबलिसंश्रयावलग्नाकन्यानाधिरोधंजनयमि तदलमनेनालीकलपन प्रपंचेनगतसंशयोदिवसःसमासन्नोस्माकमाकि
कसमयः शीतलयाचन्द्रशेषनिषद्गनमंडलमध्ययोनुमन्यस्व यामोयमिस्यनिहितासाग्रियंगमंजरीश्रमहर्षमर्षणीयोयमेकस्य
कुलवधूमानमोपराधः यामोव स्त्रीस्त्रीयनामेनानिविचित्यमुद्दमन्मथरवमंजरीचरितेंद्रचापचक्राण्यानरणाभिरक्षनाभि
दामिदुष्कृतिधवलमलचांचचीनांशुकपटपरिधानयुगलमिर्यचकुरुमालिकल्पिधायास्यान्यदर्थतिथिसत्कारोचि
तमुपोद्बलप्रसादनायप्रणाममकरोत् मुनिरुक्त गोरमुखिवदन मुक्तोयंहारोदालथभंगदेभंजघन्यपरास्यर्थकांचिदाभस

१२

501/1933

दापदाधिष्ठानंनूपुरं अलंकारोभवद्विधानामेवविराजतेनास्माकमियंचपरिवाहिनीमालांनिबद्दमधुकरालापाचीनंवासश्चनवे
वाचिनामित्यनेकधाश्लिष्टालापलीलयाअनिवार्यकाश्चित्कारकलाःकरकलितकमंडलुमंडलेभ्यश्चमाष्टुंयाचप्रणतायिर्यंगमंज
री जठरतमालनीलमंबरतलमुदपतत् विधुनिविनतविधुलोललीलायमानेस्फुरदुरुपारेवेधाकारिकांतोन्मुखेंद्रे अथगतघनित्त
स्मिन्नित्यमोनानिनाएः क्षितिपतिरवनत्रेस्त्राणुसंस्कारधानः १७ क्षित्वाचं नलथावस्थयाकाश्चित्कालकलाः कलाधिकुलोल्क
गकारिणीरणानिनुवनलधरवरमणीयेमध्याह्नगैभरिभरेरीसरेवशरवयुगलकेविशतिविशकांडकवलनमपहायनीग्रतरतथनता
पनाम्यननुनिवनलीनाहृदद्वायामंडलमुपवनदीर्घिकावनंसहंसकुलेकुमुदकुवलयांभोजनपत्रपुंजपंजरांतरमानुसरंते परिहृतोष्ण
मधुनिमुकुलितपक्ष्मपुटेषट्चरणचक्रवालेचटुलालिमखुरशिरवरोद्वेश्वितधरणीमंडलेषु खंडितखंडदूर्वानालखंडलीलखुरघुरु
घमाणघोणाकोणाघुमज्जनोद्यसज्जितेषुसवागतराजकुंजरेषु क्रीडागिरिसरितभवनार्थमाणेषुमज्जनायसज्जितेषुसवागा
तराजकुंजरेषु क्रीडागिरिसरितभवनार्थमाणेषुलीलामृगांगिभुनेषुपयोभिःपूर्यमाणासुपंनरापक्षीपथःपानपात्रीषुउद्यानो
द्यद्दनाटिकीकमानासुक्याद्दिमसुरमंडलीषु क्रीडारसःसरक्तकसंगीतश्रमारिवल्लोकेन्नरेषुवूपकुरुलकुलायकोणाकूणिते घातपा
तेकाकुलकलविकेषुभवनवापीपुलीनवपालिपांभुपटलमुनन्नमपहायशीनशेवालावलिश्रियंरुलिननकेकेकारथतित्वकोंच
चकोरचक्रवाकचक्रे क्रीडाप्ररोपितप्रांगणप्रांतनरुशिरवरमृद्येमध्याङ्कवलिपिंडायर्यिंडिते काकारयति काकवयसाकर्णक
टुकुटुंचकेबकावलयविलक्षान्नक्षिपतिदिक्षुदिक्षान्वाक्षिपदक्षश्चंडरोचिर्धीवितन्यपरिजनंराजामज्जनभवनायोद्यवलनाला
चष्टधिवीवलयमिवपयःपूर्णमुद्दाणिकंकेदारोदरमिवसकलशालिक्षानश्रीत्रियद्विजजनभवनमिवसकलधानपद्मतिरम
णीयमज्जनभवनभवनारिनानवनः स्नानपरिनिषसादआसक्षिनश्चास्यावसरपाठकःपपाठवररजनीकरकांतिचित्राभरणनि
शानभः सद्दशेनवन्यमज्जनभवनमविनानाभातिपरमश्रीः १८ अनंतरं उन्नंगकनकुंभशोभास्पर्द्धिकुचमंडलनिबद्धोड
नरीथांशुकपरिदवसमाकरोत्तरिप्रामलकाः काश्चिन्नरुणितरुमंजरीराजतरुवभंगारसरभूनदाः काश्चिदन्याथकारि
ण्याद्दवसभाजनोद्दलनकराः काश्चिन्मलयाचलमरुतथदीवत्कृष्टौधधारितलाः काश्चिद्दलोकवसनथदूवदुवाचामर
धारिण्याकाश्चित्सुरंदरपुरंध्रिकाद्दवसविधमकंकांतिकोपांतेनाकेशाप्रसादनमाचरंत्यः काश्चिद्दध्याद्धयद्दशीनयिवि

स्वकांतिसर्वस्वापहारभयादिवादित्यनन्तुरप्रसरः किमस्याः समंससमुत्पन्नमन्यदधिकन्यारत्नमिति भाविष्यंतद्वपश्चितः परिजघ्रुसुः सरभस
थः समाः समाहिताः किंबहुना अमंदानंदनिर्भरमपास्यान्यक्रियाकर्म जगत्तन्मात्मवेतस्याः पीतामृतमिवाभवन् २३ अथबद्धाः का
त्यादनुरूपप्रादुष्करणप्राप्तिप्रीतिहृदयेनामादितमिवमुकुलजगद्विजयव्यवसायसहायिकेनकुंकुममायकेनाचिरादुचिताश्रयलाभमुद्दि
तमनसामस्फुटितमिवबंधनमोक्षनिर्वृतिकर्मणः सफलनामन्यमानेनाङ्गानिनामिवमलयानिलेनविरकालोपलब्धस्वाधारयाहसितमि
वरूपसंपदाविलुप्तमिवत्रपयावगुण्ठयत्लक्ष्याद्रुतमिवसमस्तस्त्रीत्वलक्षणाधिदेवतयाकलंकितमिवकांतिकलापश्रियाकिंबहुना सर्गाद्या
पारविघ्नस्यब्रह्मः कालाद्दिधरिषे आमोदिमाधिनिर्मायास्याध्यात्मिन्यपरियोकिंचदुश्रमः २४ एवमस्याः संततविस्तीर्णपूर्णपात्रपू
जिप्रज्यहेतुजन्मनिजनमनिमपन्नानामकंमममथसन्मान्यजनंजनश्चरणप्रदानमनुमन्यस्वरमनकमुनर्दमयंतीतिनामप्रतिष्ठुनवान् ॥
क्रमेणाचक्रमुरासन्नतरसंसिक्तारद्वसकुंकुमारागप्रसन्नुमारभांतागावर्यवपल्लवाश्चकारावंचचामीकरुचिरुचिरंचरंगणामणिवादिकास्
कैश्चिदेवमेरनुज्ञचरणप्रचारचारुरूपात्मलीलाः सहासमकरोत्परिजनंजनयंतीबालकेलीः स्वतेरुदमानंदयांचकारधनरतरंगभंगिरं
गितनंजननंमनीजनत ज्ञानविस्मयाभिमतमुग्धदृग्भीनदंतकांतिकुंदपुष्पन्नाहरमल्यात्यजन्त्यति किंबहुना अपरिणुकृतकीर्तनेरणु
किंदुष्पानिनं नस्याः प्राहेत्रिभुवनधिवयोवैचित्र्यमावहत् एवमनवरतसेरविहारहारिणीक्रमणानिकमानिशंनविवर्धास पितुर्मनोरागाङ्कुरु
परंपराक्रान्तपुलकमसात्मवृद्धिमेकारयद्भनानिचित्रेणप्राप्तानेपुण्यपुण्यकर्मारंभेघुजाताः प्रवीणावीणाक्वनिराकुलाकुलाचारेषुकु
शलाशलाकाचित्रलेख्यविद्यारहस्यादानादानादिषु सैप्रपंचाप्रपंचालोचनेषुचतुराचतुरान्नाथजनाविकित्सासु किंचान्यदकरादु
त्सवसंबंधान्यप्राप्तानाप्रान्यप्रयोचितव्यवहारेषुधेत्रीचित्रेषुचानुर्यनोर्यामिकोशाल्यशाल्योद्धारपाटवपटहवादनेवमल्पेनवमाल्य
ग्रथनेप्रागीत्यंगीत्यापाकाम्यंकामकथासु किंबहुना ननुकाव्यननाद्यनुमाधिधानसकलायत्रतस्याः प्रबुद्धायाबुद्धिर्नवविजृम्भ
ते २६ एवमस्याः शैशवसहचरितनिजपरछंदप्रज्ञातप्रज्ञातव्यवस्फुरितस्यायाः क्रमेणातिलकक्षतनूतनचेतनवनमिवबसंतप्रवेशाप्रथमपुष्प
वैदग्ध्यमिवप्रत्यग्रयौवनमभ्यमंडयमिवानंदविटलक्ष्मीरलकरलकलापैकमरीकिंशोरकंठपीठमिवनवकेसरांकुरोद्गमेणकुरिकलमकपोल
श्रमिवप्रथमसंदोहेनविन्यासमाननभस्तलमिवप्रभातप्रारंभप्रभाप्रभविनसरः सलिलमिवविदलल्लोलकमलकांतिसंतानिननमनो
हारिणासमारंभारंभनानाभूष्यत वयःकौतरतरुण्यावनारंभाकुरारेण ननश्चपरिहरतिवयोयथायथास्याः स्फुरदुरुकंदलग्रा
सिद्धालभावं दृढयतिधनुषलथातथाप्यांसदृशांतिशयामनपिमज्ञस्यन्मनोभूः ३० अपिच मुंचस्याः शिशुतामरादवनरत्नारण्यमुद्रां
किंनस्यात्कारीश्रनानिनांतकांतवपुषःस्नस्याःकुरंगीदृशः उन्मीलत्कुचकांचनाजमुकुलंस्वनांमुद्रुःपश्यतांबल्लोनरसंनरायसदृशामन्य १४

513/1857

विमथाःपि ३१ ननश्च ननस्याःकमनीयकांतिविच्छित्तेरेवाकृतनारीवधूःस्वगारम्यनिकेतनंसमभवत्संसारसारंवधूः यस्मिन्विस्मृतपक्ष्मपा
दिचयनाः कामायसाहृष्टयोनायूयंपुनरुत्पतंतश्चनिपतिताः पाशेनाकृतनादव ३२ आबभ्रत्परिवेषमंडलमलंबेकंदुबिंबाद्वहिः कुर्वंचंपकनलम
णाकलिकाकर्णावतंसक्रियां तन्वंस्याःपरिनिष्यंदिवदनसौरभाकृष्टपरिवोल्वणांलावण्यलहरीवृकोचनश्रीलाकांतकपोलस्थले ३० एत
दाकर्ण्यरागारुणितस्तत्कथयापुनरुदंचदुत्तरोमांचकंचुकितकायस्तत्कालमवानस्फुरन्मन्मथमनोरथसरभ्यमानमानसराजहंसमभिष्ठ
नवर्षागानाजीवनावतंसकंपुनःकथ्यतां तस्याःरूपनिवयोद्गतांतव्यनिरूकः इत्युक्तःपुनरेषतंबभाषे एवकिमेकंसुरवोःस्माद्विधःपक्षीक्षी
रनरंगसंगबद्धबलत्तरंगावणांवर्णयेत यत्तस्याःसर्वदेवमयदेवाकारविभाव्यते तथाहि सनाराहृष्टःसकामाकटाक्षाः सकुंकुमाराश्चरणपाणि
पल्लवाः सलाक्षाकांतिस्मितमणीदत्तदंतोभास्वतोदंताः सकुंभाःकेशाःप्रबुद्धावाणीगीरितिः गुरुस्तनाभोगाः पृथ्वीजघनस्थलीसरसिनि
श्वासः सुगंधवाहः प्रसेदःश्रीकरः सकलांगाभोगाः किंचान्यनक्षत्रमर्थविसानिमितादिधिना तथाहि सदृपदाश्येसुधारुहस्तापूर्वोत्तरगता
दृष्टदयाभलंकरंपस्यकिंबहुनालावण्यनिधायः सकोपिमधुरास्तिकोपिदृष्टिश्चमाः सावकाचिन्नवकंदर्पमिदुतनोस्तारुण्यलक्ष्मीरपि
सौभाग्यस्यचविश्वविस्मयकृतः साकापिसंपद्यत्रान्यनिगमहाप्रहादवकृताः संवेद्युवतीजनाः ३१ रानानतस्तोरुसतततस्याः
पुनरिहानीद्दशसौभाग्यसंपन्नगतिनाभिस्थानेनवस्थली धनस्तणीसरोजकुड्मलकलंमुग्धंस्तनद्वंद्वकं आलाषाःस्मितसंदरापरि
चिनस्त्रविभ्रमादृष्टस्तस्याःस्मरजेतुरोद्यवव्यधिकरंरम्यंवपुर्वर्तते ३२ तदेनस्याः सकलयुवजनमनोमुग्धवामयष्टेः समस्तसंसारसार
सौंदर्याधिदेवतायाः कथिनाहनान्तः किमन्यन्न हरचरणसरोजाराधनावाप्तपुण्याः परमस्मकृतकंदोवदनीयः सकोपि अपिजयतुसय
स्मादृशांमन्यनेस्मिन्निति कथितकथः मनसोयहमोध्यरंमित ३३ इतिश्रीसमविषमसर्गवंधः श्रीविधिक्रममहाविरचितायादमयं
स्याख्यचंद्रकथायांहरचरणसरोजाकल्पनंनिधडहासः समाप्तः ३ श्रीः॥ ॐ ॐ ॐ

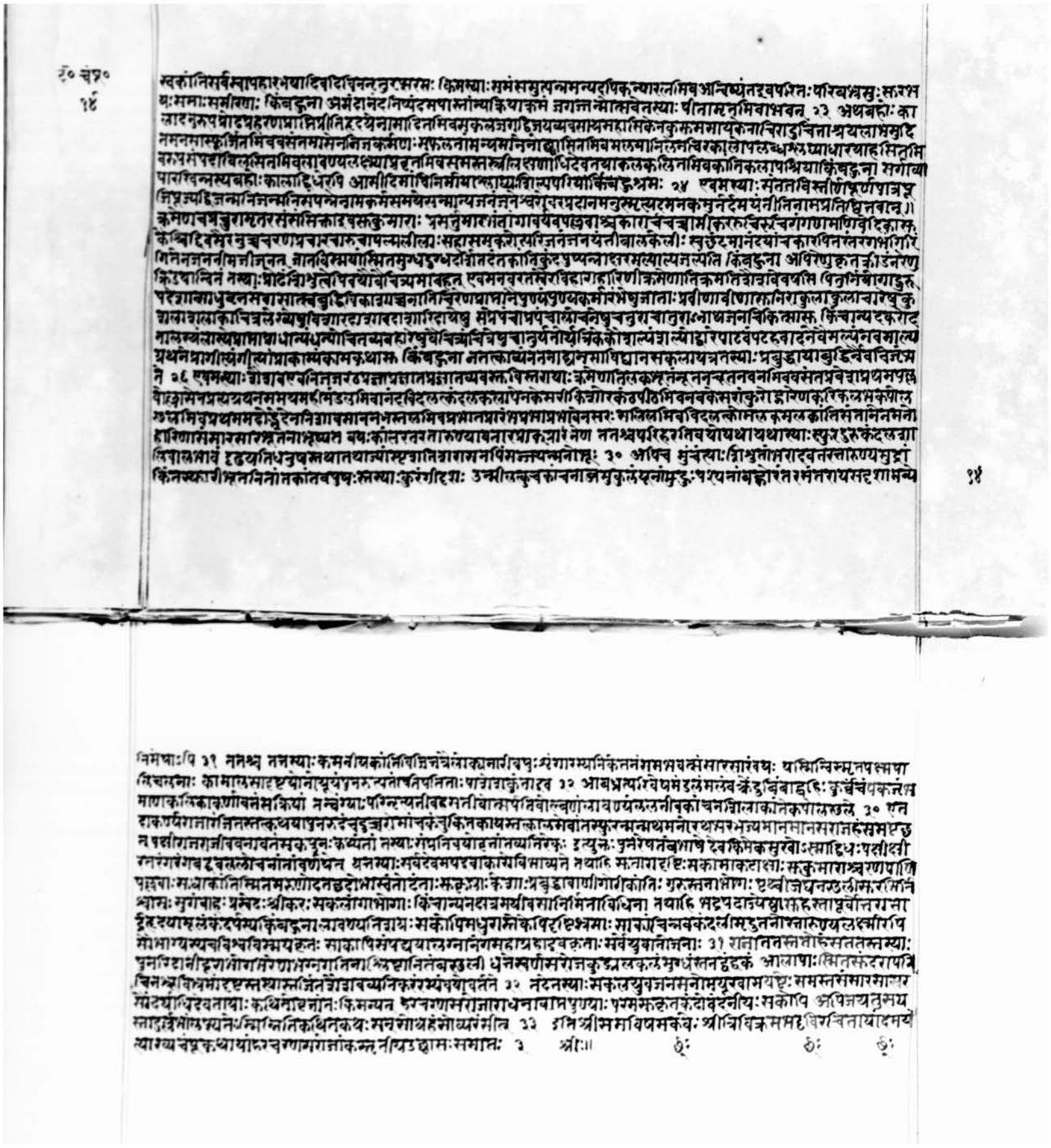

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

श्रीनिदमर्थनीचंद्रनाटकसमाप्तः ॥ छ ॥ः